

Stärkt konsumentskydd på bolånemarknaden

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till lag om verksamhet med bostadskrediter och till ändringar i bl.a. konsumentkreditlagen och lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter. Genom förslagen genomförs EU-direktivet om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet.

Syftet med förslagen är att stärka konsumenternas ställning och främja en välfungerande bolånemarknad. Förslagen bidrar även till att minska problemen med överskuldsättning. De föreslagna lagändringarna innebär bl.a. att konsumenten ska få tydligare information, bättre insyn i hur räntan bestäms och minst sju dagars betänketid att överväga ett erbjudande om en bostadskredit. Konsumenten ska också få ett förslag till en amorteringsplan. Förslaget om en ny näringsrättslig lag om verksamhet med bostadskrediter innebär bl.a. skärpta regler för rådgivning avseende bostadskrediter, t.ex. införs ett förbud för den som utger sig för att lämna oberoende rådgivning att ta emot ersättning från någon annan än konsumenten.

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2017.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I betänkandet finns tre reservationer (M, C och KD).

Behandlade förslag

Proposition 2015/16:197 Stärkt konsumentskydd på bolånemarknaden.

Tre yrkanden i en följdmotion.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Bolånedirektivet	5
Utskottets överväganden.....	7
Regeringens lagförslag	7
Tillsynsansvaret.....	14
Uppföljning av förslaget om ersättning till oberoende rådgivare och oberoende kreditförmedlare.....	16
Reservationer	18
1. Regeringens lagförslag, punkt 1 (M, C, KD).....	18
2. Tillsynsansvaret, punkt 2 (M, C, KD)	19
3. Uppföljning av förslaget om ersättning till oberoende rådgivare och oberoende kreditförmedlare, punkt 3 (M, C, KD)	20
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	21
Propositionen	21
Följdmotionen	21
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	22
<i>Bilaga 3</i>	
Reservanternas lagförslag	70

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om verksamhet med bostadskrediter,
2. lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173),
3. lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.,
4. lag om ändring i lagen (1996:1006) om anmälningssplikt avseende viss finansiell verksamhet,
5. lag om ändring i lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler,
6. lag om ändring i lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism,
7. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
8. lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846),
9. lag om ändring i lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:197 punkterna 1–9 och avslår motion

2016/17:183 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M, KD) yrkande 1.

Reservation 1 (M, C, KD)

2. Tillsynsansvaret

Riksdagen avslår motion

2016/17:183 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M, KD) yrkande 2.

Reservation 2 (M, C, KD)

3. Uppföljning av förslaget om ersättning till oberoende rådgivare och oberoende kreditförmedlare

Riksdagen avslår motion

2016/17:183 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M, KD) yrkande 3.

Reservation 3 (M, C, KD)

Stockholm den 27 oktober 2016

På civilutskottets vägnar

Tuve Skånberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tuve Skånberg (KD), Johan Löfstrand (S), Ewa Thalén Finné (M), Hillevi Larsson (S), Jessika Roswall (M), Lars Eriksson (S), Roger Hedlund (SD), Carl-Oskar Bohlin (M), Eva Sonidsson (S), Ola Johansson (C), Emma Hult (MP), Thomas Finnborg (M), Leif Nysmed (S), Mikael Eskilandersson (SD), Robert Hannah (L), Johanna Haraldsson (S) och Lotta Johnsson Fornarve (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd antog den 4 februari 2014 ett direktiv om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet (bolånedirektivet).

Regeringen gav i februari 2014 en särskild utredare i uppdrag att föreslå hur bolånedirektivet ska genomföras i svensk rätt. I uppdraget ingick även att överväga åtgärder för att öka konsumenters insyn i hur bolåneräntan bestäms och för att främja en sund amorteringskultur, med utgångspunkt i förslag som Finansinspektionen lämnat i de två rapporterna Ökad öppenhet om bolåneräntan och Individuellt anpassad amorteringsplan (Fi2013/03317/FMA/V och Fi2013/03708/FMA/MF).

Bolåneutredningen överlämnade i april 2015 betänkandet Stärkt konsumentskydd på bolånemarknaden (SOU 2015:40). Betänkandet har remissbehandlats. Synpunkter har även inhämtats under hand från bl.a. Finansinspektionen, Konsumentverket och Svenska Bankföreningen. Vidare har vissa remissinstanser lämnat in kompletteringar till sina remissyttranden och därigenom utvecklat sina ståndpunkter.

I kommissionens regi har sex möten hållits om genomförandet av bolånedirektivet.

Civilutskottet hade den 20 september 2011 och den 14 mars 2013 överläggningar med företrädare för regeringen om direktivförslaget.

I propositionen tar regeringen också ställning till de ytterligare konsumentskyddande åtgärder som Bolåneutredningen föreslår och som bl.a. har sin grund i rapporterna från Finansinspektionen.

Lagrådet har yttrat sig över regeringens lagförslag.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1 och lagförslagen i bilaga 2.

En motion har väckts med anledning av propositionen. Motionsförslagen finns i bilaga 1.

I ärendet har vidare Svensk Hypotekspension AB lämnat in en skrivelse.

Bolånedirektivet

Bolånedirektivet syftar till att främja en välfungerande inre marknad för bostadskrediter med ett högt konsumentskydd. Samtidigt ska den finansiella stabiliteten säkerställas. För att uppnå dessa syften skapas en gemensam rättslig ram för bostadskreditavtal inom unionen. Avsikten är att konsekventa, flexibla och rättvisa bostadskrediter ska bidra till en effektiv och konkurrenskraftig inre marknad samtidigt som en hållbar utlåning främjas.

Något regelverk om bostadskrediter till konsumenter har inte tidigare funnits på EU-nivå. Konsumentkreditdirektivet (2008/48/EG) gäller i princip inte för bostadskreditavtal. Bolånedirektivet utgår dock i flera avseenden från konsumentkreditdirektivets innehåll och struktur. Exempelvis överensstämmer vissa grundläggande definitioner och centrala begrepp i de två direktiven. Många av bolånedirektivets bestämmelser har också en motsvarighet i konsumentkreditdirektivet.

Bolånedirektivet innehåller dels civil- och marknadsrättsliga bestämmelser, dels bestämmelser som gäller krav på kreditgivares och kreditförmedlares rörelse.

Direktivet är huvudsakligen ett minimidirektiv. Direktivet hindrar alltså inte medlemsstaterna från att behålla eller införa striktare bestämmelser för att skydda konsumenten.

Utskottets överväganden

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår ett motionsyrkande där det föreslås att en del av en paragraf i förslaget till ändringar i konsumentkreditlagen ska avslås.

Jämför reservation 1 (M, C, KD).

Propositionen

Genomförandet av bolånedirektivet

Regeringen föreslår att bolånedirektivet huvudsakligen genomförs dels genom ändringar i konsumentkreditlagen (2010:1846), dels genom en ny lag om verksamhet med bostadskrediter. Vidare föreslås följdändringar i ett antal lagar.

I propositionen anför regeringen att konsumentkreditlagen redan innehåller bestämmelser som är tillämpliga på bostadskrediter och att flera av bolånedirektivets bestämmelser inte kräver något särskilt genomförande i svensk rätt. Samtidigt finns det nya bestämmelser i bolånedirektivet som behöver genomföras. Det gäller bl.a. i fråga om vilka krediter som ska omfattas av de särskilda regler som ska gälla för bostadskrediter.

Regeringen gör bedömningen att de bestämmelser i bolånedirektivet som inte har någon motsvarighet i konsumentkreditdirektivet, men som behandlar närliggande frågor om näringsidkarens skyldigheter i förhållande till konsumenten, lämpligen bör genomföras i konsumentkreditlagen och anpassas till den lagens struktur och systematik. Det handlar bl.a. om bestämmelser om information som ska lämnas till konsumenten, förbud mot s.k. kopplingsförbehåll och åtgärder för att minska konsumentens riskexponering vid bostadskrediter i utländsk valuta.

Bolånedirektivet innehåller även bestämmelser som gäller krav på kreditgivares och kreditförmedlares rörelse. Det handlar bl.a. om regler om tillstånd för och tillsyn över verksamhet, kunskap och kompetens hos personal och interna rutiner för hantering av olika frågor. Regeringen anser att dessa bestämmelser är av sådan näringsrättslig art att de inte lämpligen bör genomföras i konsumentkreditlagen. Genomförandet av dessa bestämmelser, som är jämförbara med regler som finns för andra aktörer på finansmarknadsområdet, bör i stället ske i näringsrättslig lagstiftning.

Regeringen gör bedömningen att det är mest ändamålsenligt med en sammanhållen näringsrättslig reglering i en ny särskild lag. Den nya lagen bör

så långt som möjligt följa den struktur och systematik som är gemensam för de flesta lagar som reglerar finansmarknadens aktörer.

Den nya lagen och lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2017.

Ändringar i konsumentkreditlagen

Regeringen föreslår att de nya bestämmelserna om bostadskrediter som införs i konsumentkreditlagen ska gälla

- krediter som är förenade med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller som är förenade med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet
- krediter som tas i syfte att förvärva eller behålla äganderätt till sådan egendom, om det inte är fråga om en tillfällig finansieringslösning under övergången till ett annat finansiellt arrangemang och krediten har en obestämd löptid eller ska återbetalas inom tolv månader.

De föreslagna lagändringarna innebär därutöver sammanfattningsvis följande. Kreditgivare och kreditförmedlare som uppträder som ombud för dessa ska tillhandhålla allmän information om de bostadskrediter som de erbjuder konsumenterna. Informationen ska innehålla uppgifter om bl.a. kreditavtalets löptid, kreditkostnaden och vilka räntor som erbjuds.

Vid marknadsföring av konsumentkrediter ska näringsidkaren, om någon annan sifferuppgift än den effektiva räntan anges i marknadsföringen, även lämna information om antalet avbetalningar. Den effektiva räntan ska anges i marknadsföringen på ett minst lika framträdande sätt som andra förekommande räntesatser.

Näringsidkaren ska innan ett bostadskreditavtal ingås ge konsumenten anpassad information om bostadskrediten genom ett standardiserat EU-faktablad.

Förhandsinformation genom det standardiserade EU-faktabladet ska inte lämnas när det gäller en bostadskredit där kreditfordran ska betalas först i samband med att den egendom som utgör säkerhet överläts med anledning av att låntagaren uppnår en viss ålder eller på grund av låntagarens sviktande hälsa eller död. För sådana bostadskrediter ska i stället gälla vissa informationsbestämmelser för konsumentkrediter i allmänhet.

Kreditförmedlare av bostadskrediter ska innan en kreditförmedling inleds lämna information till konsumenten som särskilt avser kreditförmedlarens verksamhet, bl.a. uppgifter om huruvida kreditförmedlaren uteslutande arbetar med vissa kreditgivare och om avgifter och provision.

Om information inte lämnas i den omfattning och på det sätt som föreskrivs i de föreslagna informationsbestämmelserna kan ingripanden göras enligt marknadsföringslagen (2008:486).

Näringsidkaren ska inte kunna kräva att konsumenten, för att få en bostadskredit, också måste köpa andra finansiella produkter eller tjänster (kopplingsförbehåll). Näringsidkaren ska dock kunna kräva att konsumenten

tillsammans med bostadskrediten öppnar ett konto eller ansluter sig till en tjänst som möjliggör betalningar av krediten.

En obligatorisk betänketid för bostadskrediter föreslås. Näringsidkaren ska i ett bindande erbjudande om en bostadskredit ge konsumenten minst sju dagars betänketid för att överväga erbjudandet.

Vidare föreslås särskilda bestämmelser om kreditprövningen när det gäller en bostadskredit. Näringsidkaren ska bl.a. på ett lämpligt sätt kontrollera de uppgifter som är nödvändiga för kreditprövningen. Konsumenten ska informeras om vilka handlingar och andra uppgifter som han eller hon behöver lämna för kreditprövningen och att brister i detta avseende kan leda till att bostadskrediten inte beviljas. Om uppgifter kommer att inhämtas från en extern databas, ska konsumenten även upplysas om detta.

En kreditprövning som gäller en bostadskredit ska inte till övervägande del få grunda sig på den ställda säkerhetens värde. Detta ska dock inte gälla för bostadskrediter där kreditfordran ska betalas först i samband med att den egendom som utgör säkerhet överläts med anledning av att låntagaren uppnår en viss ålder eller på grund av låntagarens sviktande hälsa eller död.

Om en kredit inte beviljas, ska konsumenten snarast underrättas om orsaken till det.

Referensräntor som ligger till grund för ränteändringar ska vara tydliga och tillgängliga för konsumenten. En kreditgivares underrättelse om en ränteändring ska innehålla en upplysning om hur konsumentens betalningar påverkas av ränteändringen. I fråga om en bostadskredit ska konsumenten underrättas personligen om en ny referensränta senast i samband med nästa avisering eller kontoutdrag, om ränteändringen enbart beror på en ändring i en referensränta som kreditgivaren inte har något bestämt inflytande över.

Om konsumenten begär det, ska kreditgivaren ge konsumenten information om vad en förtidsbetalning av skulden innebär. Informationen ska innehålla en uppskattning av eventuella kostnader för konsumenten och förklaringar av de antaganden som uppskattningen bygger på.

Näringsidkaren ska upplysa konsumenten om huruvida rådgivning om bostadskrediter erbjuds honom eller henne. Om sådan rådgivning erbjuds, ska konsumenten få information om vilket produktsortiment rådgivningen utgår från, vilka avgifter som är förknippade med den och huruvida rådgivningen är oberoende. Näringsidkaren ska dokumentera vilka råd som har lämnats och vad som i övrigt förekommit vid rådgivningstillfället. Om informationen inte lämnas i den omfattning och på det sätt som föreskrivs, kan ingripanden göras enligt marknadsföringslagen.

I fråga om en bostadskredit som är förenad med säkerhet i egendom ska näringsidkaren, tillsammans med och i samma form som ett bindande erbjudande till konsumenten, förklara hur den erbjudna räntan för en bostadskredit har bestämts. Konsumenten ska informeras om den genomsnittliga räntan för motsvarande krediter, kreditgivarens finansieringskostnad för krediten och de faktorer hänförliga till konsumenten, krediten och säkerheten som har beaktats vid räntesättningen.

Näringsidkare som tillsammans med en bostadskredit erbjuder andra finansiella produkter eller tjänster än ett konto eller en annan tjänst som möjliggör betalningar av krediten ska förklara för konsumenten vilken ränta konsumenten erbjuds om ett bostadskreditavtal i stället ingås separat. Förklaringen ska också omfatta vilka avgifter och andra kostnader som de andra produkterna eller tjänsterna medför.

Om konsumenten begär att få förklaringar under avtalets löptid för en bostadskredit, ska kreditgivaren snarast ge konsumenten sådana.

Näringsidkaren ska senast när ett bindande erbjudande om en bostadskredit lämnas föra en diskussion med konsumenten om amortering och lägga fram ett förslag till en individuellt anpassad amorteringsplan som ska ligga i konsumentens långsiktiga intresse.

Konsumenten ska ha rätt att under kreditavtalets löptid få ett nytt förslag på amorteringsplan, om hans eller hennes förhållanden har förändrats på något sätt som har betydelse för amorteringsvillkoren eller om det annars finns skäl för det.

För att en kreditgivare ska ha rätt att ändra räntan för en bostadskredit på en s.k. villkorsändringsdag, ska det vara fråga om en kredit med en löptid om 10 år i stället för 30 år.

Den nya lagen om verksamhet med bostadskrediter

Lagförslaget innebär bl.a. följande. Lagen ska gälla yrkesmässig verksamhet med kreditgivning, kreditförmedling och rådgivning i fråga om bostadskrediter till konsumenter. Lagen innehåller bestämmelser om krav på tillstånd för att utöva verksamhet med bostadskrediter, om hur verksamheten ska bedrivas och om tillsyn och ingripanden. Kreditinstitut som driver verksamhet enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse ska inte behöva tillstånd enligt den nya lagen, men ska följa vissa bestämmelser i den.

Särskilda bestämmelser ska finnas för utländska kreditgivare och kreditförmedlare som vill verka i Sverige.

Kreditgivare och kreditförmedlare som regleras i den nya lagen ska inte behöva tillstånd enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter eller anmäla sig enligt lagen (1996:1006) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet.

Lagen innebär vidare skärpta regler för rådgivning avseende bostadskrediter.

Som huvudregel ska bara de som har rätt att ägna sig åt kreditgivning eller kreditförmedling avseende bostadskrediter få tillhandahålla rådgivning om sådana krediter.

Rådgivningen om bostadskrediter ska utgå från aktuella upplysningar om konsumentens ekonomiska och personliga situation samt önskemål och särskilda krav. Den som utför rådgivningen ska bedöma ett tillräckligt stort antal bostadskreditavtal. De bostadskreditavtal som rekommenderas ska vara

lämpliga för konsumenten, och rimlig hänsyn ska tas till de risker för konsumenten som kan uppstå under kreditavtalets löptid.

En kreditgivare får inte utge sig för att tillhandahålla oberoende rådgivning. Detsamma gäller för kreditförmedlare som verkar som ombud för eller har nära förbindelser med en kreditgivare. En oberoende rådgivare får inte ta emot ersättning i samband med rådgivningen från någon annan än konsumenten.

Kreditgivare och kreditförmedlare ska i sin verksamhet med bostadskrediter handla hederligt, rättvist, transparent och professionellt med beaktande av konsumentens rättigheter och intressen. Verksamheten ska grunda sig på information om konsumentens förhållanden och särskilda krav och på rimliga antaganden om riskerna för konsumenten under kreditavtalets löptid.

Kreditgivare och kreditförmedlare ska ha personal, inklusive dem som direkt leder eller ansvarar för arbetet med bostadskrediter, som har tillräcklig kunskap och kompetens för att sätta samman, erbjuda, bevilja eller förmedla bostadskreditavtal eller ge råd om bostadskrediter.

Om en kompletterande tjänst tillhandahålls tillsammans med en bostadskredit, ska personalen även ha tillräcklig kunskap om den tjänsten.

En kreditförmedlare av bostadskrediter får utge sig för att vara oberoende endast om kreditförmedlaren utgår från ett tillräckligt stort antal kreditavtal från kreditgivarna på marknaden. Den kreditförmedlare som utger sig för att vara oberoende får inte ta emot ersättning i samband med kreditförmedlingen från någon annan än konsumenten.

En kreditgivare ska fastställa och tillämpa riktlinjer för sin utlåning, inbegripet vilken typ av egendom som accepteras som säkerhet för en bostadskredit. Vidare ska en kreditgivare vid värdering av konsumentens bostad när denna ställs som säkerhet för en bostadskredit se till att i förväg fastställda riktlinjer tillämpas.

Finansinspektionen ska utöva tillsyn enligt den nya lagen om verksamhet med bostadskrediter. Finansinspektionens tillsyn ska omfatta att verksamheten drivs enligt den nya lagen, andra författningar som reglerar verksamheten och interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar företagets verksamhet. Tillsynen ska även avse att verksamheten drivs enligt respektive företags bolagsordning eller stadgar, om det är fråga om en svensk kreditgivare eller kreditförmedlare.

Finansinspektionen och Konsumentverket ska ha ett delvis gemensamt tillsynsansvar över aktörer som driver verksamhet med bostadskrediter.

Finansinspektionen ska kunna begära upplysningar från de företag som står under inspektionens tillsyn. Vidare ska inspektionen få genomföra undersökningar hos en kreditgivare, en svensk kreditförmedlare eller en utländsk kreditförmedlare som har filial i Sverige.

Om en kreditgivare, en svensk kreditförmedlare eller en kreditförmedlare från ett land utanför EES åsidosätter sina skyldigheter, ska Finansinspektionen kunna förelägga denne att vidta åtgärd inom viss tid, utfärda ett förbud att

verkställa ett beslut eller utfärda en anmärkning. Om en överträdelse är allvarlig, ska kreditgivarens eller kreditförmedlarens tillstånd återkallas eller, om det är tillräckligt, en varning meddelas. Återkallelse ska dessutom kunna ske i vissa särskilda situationer, t.ex. om kreditgivaren eller kreditförmedlaren har överlåtit hela sin verksamhet eller har fått sitt tillstånd genom att lämna oriktiga uppgifter.

Ett beslut om återkallelse av ett tillstånd ska få förenas med ett förbud att fortsätta verksamheten. Finansinspektionen ska även kunna besluta om hur verksamheten ska avvecklas.

Finansinspektionen ska få förena ett föreläggande eller förbud med vite.

Om någon driver verksamhet med bostadskrediter utan att vara berättigad till det, ska Finansinspektionen få förelägga den som driver verksamheten att upphöra med den.

Finansinspektionen får förena ett beslut om varning eller anmärkning med en sanktionsavgift.

Sanktionsavgiften ska bestämmas till ett belopp mellan 5 000 kronor och 50 miljoner kronor. Avgiften får inte överstiga 10 procent av verksamhetens omsättning för det närmast föregående räkenskapsåret. I vissa fall ska omsättningen kunna uppskattas. När storleken på avgiften fastställs ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig en överträdelse är och hur länge den har pågått.

Finansinspektionens beslut enligt den nya lagen ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätten.

Finansinspektionen ska få bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse ska gälla omedelbart.

Motionen

I motion 2016/17:183 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M, KD) yrkas att riksdagen ska avslå regeringens förslag till lag om ändring i konsumentkreditlagen i de delar det avser 13 b § andra stycket 2 (yrkande 1). Enligt motionärerna är det inte säkert att det skulle gynna konsumenterna att lagstifta om att information ska lämnas om kreditgivarens finansieringskostnad. Vissa remissinstanser, bl.a. Konkursverket, anser att ett förslag om ökad öppenhet om bolåneräntan riskerar att konkurrensen blir sämre, vilket skulle drabba konsumenterna. Motionärerna anser att den information som konsumenten ska få rätt till i samband med kreditförfrågan enligt de föreslagna ändringarna i konsumentkreditlagen i övrigt är tillräcklig.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis att det har väckts ett motionsyrkande som går emot regeringens lagförslag endast när det gäller förslaget till ändring i konsumentkreditlagen i den del det avser 13 b § andra stycket 2.

I paragrafen föreslås en skyldighet för näringsidkaren att förklara för konsumenten hur den erbjudna räntan för vissa bostadskrediter har bestämts. I andra stycket anges vilken information som förklaringen ska omfatta. Förklaringen ska innehålla information om 1. den genomsnittliga räntan för motsvarande bostadskrediter, 2. kreditgivarens finansieringskostnad för motsvarande bostadskrediter med samma räntebindningstid som den som konsumenten erbjuds och 3. vilka faktorer hänförliga till konsumenten, krediten och säkerheten som näringsidkaren har tagit hänsyn till vid bestämmandet av räntan.

Utskottet anser i likhet med regeringen att det är angeläget att konsumenter ges bättre möjligheter att förstå hur räntan bestäms vid bostadskreditavtal. På så sätt förbättras konsumentens möjligheter att påverka sin privatekonomi. En tydligare räntesättning ger dessutom konsumenten ökade förutsättningar att jämföra olika kreditarrangemang och välja det alternativ som passar honom eller henne bäst. Regleringen om den generella information som en kreditgivare ska lämna om räntesättningen enligt Finansinspektionens föreskrifter bör därför kompletteras med en skyldighet att lämna information om räntan till varje enskild konsument. Informationsskyldigheten innebär att konsumenten även ska få de förklaringar som behövs för att han eller hon ska kunna förstå informationen. När det gäller informationens omfattning anser utskottet, i motsats till motionärerna, att konsumentens intresse av ökad transparens överväger eventuella nackdelar. Enligt utskottet saknas således anledning att, som motionärerna önskar, undanta kreditgivarens finansieringskostnader från informationsskyldigheten. I propositionen anför regeringen att den avser att följa upp utvecklingen till följd av en förändrad informationsskyldighet. Utskottet välkomnar en sådan uppföljning.

Mot denna bakgrund anser utskottet att riksdagen bör anta ändringen i konsumentkreditlagen i denna del och avslå motionsyrkandet.

Svensk Hypotekspension AB har i ärendet framfört synpunkter på utformningen av de föreslagna ändringarna i konsumentkreditlagen i de delar som rör kapitalfrigöringskrediter.

De synpunkter som tagits upp av Svensk Hypotekspension AB har bemötts i propositionen. Regeringen gör i propositionen bedömningen att någon särskild definition av begreppet kapitalfrigöringskrediter inte bör införas i konsumentkreditlagen. Regeringen anför att det på bolånemarknaden synes råda olika uppfattningar om vad begreppet bör innefatta. De undantag som ska gälla för denna typ av bostadskrediter bör avse en bostadskredit där kreditfordran ska betalas först i samband med att den egendom som utgör säkerhet överläts med anledning av att låntagaren uppnår en viss ålder eller på grund av låntagarens sviktande hälsa eller död. Det möjliggör ett bredare produktutbud och ger större valmöjligheter för äldre personer som vill realisera en del av värdet i bostaden utan att behöva sälja den. Det ligger dock i sakens natur att det handlar om krediter som lämnas till äldre personer mot säkerhet i en bostad som de redan äger. Beroende på hur marknaden utvecklas

kan det finnas anledning att återkomma till frågan om och i så fall hur dessa krediter bör definieras.

Utskottet har inte någon annan uppfattning än regeringen i denna fråga.

När det gäller lagförslagen i övrigt anser utskottet att de bör antas av riksdagen av de skäl som anförs i propositionen.

Utskottet övergår nu till att under särskilda rubriker behandla de motionsyrkanden som innehåller förslag om tillkännagivanden i frågor som anknyter till lagförslagen.

Tillsynsansvaret

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att endast Finansinspektionen bör vara tillsynsmyndighet när det gäller de regler som genomför direktivet.

Jämför reservation 2 (M, C, KD).

Motionen

Ewa Thalén Finné m.fl. (M, KD) anser i motion 2016/17:183 att endast Finansinspektionen bör vara tillsynsmyndighet när det gäller de regler som genomför bolånedirektivet. För en tydligare och säkrare tillsyn över kreditmarknaden bör det ske en samlad kontroll från en myndighet och inte vara ett delat tillsynsansvar mellan Konsumentverket och Finansinspektionen. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta (yrkande 2).

Gällande regler

Enligt konsumentkreditlagen har Konsumentverket tillsyn över den lagen, dock inte över verksamhet som står under tillsyn av Finansinspektionen. När det gäller bestämmelser i konsumentkreditlagen som sanktioneras genom en hänvisning till marknadsföringslagen har dock Konsumentverket det primära tillsynsansvaret, även över företag som står under inspektionens tillsyn. Detta följer av att det är Konsumentverket och Konsumentombudsmannen som hanterar ärenden om överträdelser enligt marknadsföringslagen. En särlösning gäller för företag som bedriver verksamhet enligt lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter. För dessa företag har Konsumentverket hela tillsynsansvaret över konsumentkreditlagen, trots att företagen står under Finansinspektionens tillsyn i övrigt (16 § lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter och 49 § konsumentkreditlagen). Konsumentverket och Finansinspektionen har alltså ett delvis gemensamt tillsynsansvar på området.

Vid sidan av konsumentkreditlagen finns även annan lagstiftning som reglerar verksamheten för aktörerna på kreditmarknaden. Det är fråga om

näringsrättslig lagstiftning som bl.a. gäller företagens allmänna uppträdande på marknaden och interna uppbyggnad och arbetssätt. Frågor av denna karaktär är i regel föremål för tillsyn av Finansinspektionen.

Tillsynsmyndigheternas ansvarsområden enligt den nya lagstiftningen

Finansinspektionen ska utöva tillsyn enligt den nya lagen om verksamhet med bostadskrediter. Finansinspektionens tillsyn ska omfatta att verksamheten drivs enligt den nya lagen, andra författningar som reglerar verksamheten och interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar företags verksamhet. Tillsynen ska även avse att verksamheten drivs enligt respektive företags bolagsordning eller stadgar, om det är fråga om en svensk kreditgivare eller kreditförmedlare.

Finansinspektionen och Konsumentverket ska ha ett delvis gemensamt tillsynsansvar över aktörer som driver verksamhet med bostadskrediter.

I propositionen anför regeringen att det inte finns något hinder enligt bolånedirektivet mot att låta Finansinspektionen och Konsumentverket vara gemensamt ansvariga för tillsynen över de bestämmelser som genomför bolånedirektivet. Regeringen konstaterar att det är fråga om två myndigheter som har omfattande erfarenhet av att gemensamt utöva tillsyn över bl.a. aktörerna på kreditmarknaden. Det saknas, enligt regeringen, anledning att nu avvika från den ansvarsfördelning som normalt råder på området. Finansinspektionen och Konsumentverket bör därför dela på tillsynsansvaret också beträffande de regler som genomför bolånedirektivet. Utgångspunkten för regleringen är alltså att Konsumentverket även i fortsättningen i första hand ansvarar för tillsynen enligt konsumentkreditlagen när det gäller de bestämmelser som sanktioneras genom hänvisningar till marknadsföringslagen.

Vid sidan av de regler som är knutna till marknadsföringslagens sanktionssystem är det Finansinspektionen som ansvarar för tillsynen över de aktörer som ägnar sig åt verksamhet med bostadskrediter, eftersom dessa står under inspektionens tillsyn i näringsrättsligt hänseende. Vad gäller Finansinspektionens tillsyn krävs det särskilda bestämmelser. Detta följer av att det föreslås ett helt nytt näringsrättsligt regelverk. Finansinspektionens tillsyn över kreditgivare och kreditförmedlare bör inte skilja sig från vad som i övrigt gäller på finansmarknadens område. Tillsynen har utformats efter förebilder i annan näringsrättslig lagstiftning, t.ex. lagen om bank- och finansieringsrörelse. Detta innebär att Finansinspektionen ska utöva tillsyn över de bestämmelser som införs i den föreslagna lagen om verksamhet med bostadskrediter. Vid sidan av de särskilda bestämmelser som införs i den lagen bör tillsynen även omfatta att verksamheten i de berörda företagen drivs enligt andra författningar som styr verksamheten. Finansinspektionen ska med andra ord ha ett övergripande ansvar för att aktörerna på bostadskreditmarknaden följer gällande lagar och regler. Detta innebär att Finansinspektionen kan

ingripa om ett företag t.ex. överträder bestämmelser i konsumentkreditlagen. Som framgår ovan innebär det att Konsumentverket och Finansinspektionen även fortsättningsvis ska ha ett delvis gemensamt tillsynsansvar när det gäller bestämmelserna i den lagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i betänkandet ställt sig bakom regeringens förslag om att Finansinspektionen ska utöva tillsyn enligt den nya lagen om verksamhet med bostadskrediter och att Finansinspektionen och Konsumentverket därutöver ska ha ett delvis gemensamt tillsynsansvar över aktörer som driver verksamhet med bostadskrediter. Utskottet anser således i likhet med regeringen att det saknas anledning att avvika från den ansvarsfördelning som normalt gäller på området. Finansinspektionen och Konsumentverket bör därför dela på tillsynsansvaret också när det gäller de regler som genomför bolånedirektivet.

I motsats till motionärerna kan utskottet inte se att det finns skäl att nu ytterligare överväga frågan. Motionsyrkandet bör avslås.

Uppföljning av förslaget om ersättning till oberoende rådgivare och oberoende kreditförmedlare

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om uppföljning av förslaget om ersättning till oberoende rådgivare och oberoende kreditförmedlare.

Jämför reservation 3 (M, C, KD).

Motionen

Ewa Thalén Finné m.fl. (M, KD) anser i motion 2016/17:183 att ett förbud för en oberoende rådgivare eller oberoende kreditförmedlare att ta emot ersättning från någon annan än konsumenten skulle kunna innebära att stora konsumentgrupper blir utan rådgivning och viss kreditförmedling. Motionärerna föreslår ett tillkännagivande om att regeringen bör följa upp frågan om oberoende rådgivning och kreditförmedling och säkerställa att förändringarna till följd av propositionen inte leder till sämre konkurrens och mindre mångfald samt vid behov vidta åtgärder (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare i betänkandet ställt sig bakom regeringens förslag i den nya lagen om verksamhet med bostadskrediter som innebär att en oberoende rådgivare och en oberoende kreditförmedlare inte får ta emot ersättning från någon annan än konsumenten. Regeringen anför i propositionen att det finns

anledning att följa effekterna av den föreslagna regleringen. Utskottet utgår från att även frågor som tagits upp av motionärerna kommer att uppmärksammas vid en sådan uppföljning och att regeringen vid behov vidtar nödvändiga åtgärder.

Mot denna bakgrund saknas det skäl för riksdagen att ta något initiativ. Motionsyrkandet bör därför avslås.

Reservationer

1. Regeringens lagförslag, punkt 1 (M, C, KD)

av Tuve Skånberg (KD), Ewa Thalén Finné (M), Jessica Roswall (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Ola Johansson (C) och Thomas Finnborg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om verksamhet med bostadskrediter,
2. lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173),
3. lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.,
4. lag om ändring i lagen (1996:1006) om anmälningsskyldighet avseende viss finansiell verksamhet,
5. lag om ändring i lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler,
6. lag om ändring i lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism,
7. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
8. lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846) med den ändringen att 13 b § får den lydelse som föreslås i bilaga 3,
9. lag om ändring i lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:197 punkterna 1–7 och 9 samt motion

2016/17:183 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M, KD) yrkande 1 och bifaller delvis proposition 2015/16:197 punkt 8.

Ställningstagande

Att köpa bostad är för många människor det viktigaste köpet de gör i livet. Samtidigt befinner sig konsumenten ofta i ett stort informationsunderläge på bolånemarknaden. Den stora och växande bostadsbristen förvärrar dessutom situationen för många bostadsköpare genom att pressa upp priser och begränsa valmöjligheterna. Sverige behöver både verkningsfulla reformer för fler bostäder och åtgärder för att stärka konsumentskyddet på bolånemarknaden. Vi välkomnar därför större delen av förslagen i propositionen som också genomför bolånedirektivet i svensk rätt.

I propositionen föreslås en ny paragraf i konsumentkreditlagen, 13 b §, om att konsumenten ska få information om hur den erbjudna bolåneräntan bestämts. Informationen ska omfatta 1. den genomsnittliga räntan för motsvarande bostadskrediter, 2. kreditgivarens finansieringskostnad för

motsvarande bostadskrediter med samma räntebindningstid som den som konsumenten erbjuds och 3. vilka faktorer hänförliga till konsumenten, krediten och säkerheten som näringsidkaren har tagit hänsyn till vid bestämmandet av räntan.

Det är angeläget att konsumenterna ges information för att få bättre förståelse för hur räntorna för bolån bestäms. Vi anser dock att det är tveksamt om förslaget om informationsskyldighet är väl avvägt. Redan i dag informerar bankerna om de genomsnittliga räntorna på lämnade krediter i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter. Enligt vår mening är det däremot inte säkert att konsumenterna skulle gynnas av att det lagstiftas om att även information ska lämnas om kreditgivarens finansieringskostnad när en ränta erbjuds. När en kund ansöker om lån erbjuder bankerna olika typer av rabatter, vilket gynnar konsumenten. Konkurrensverket har i remissyttranden framfört farhågor om att en ökad öppenhet om bolåneräntan kan leda till minskad konkurrens och högre marginaler på bostadskrediter till nackdel för konsumenterna. Vi delar dessa farhågor. Vi anser därför att den information som konsumenten ska få rätt till i samband med ett erbjudande om bolåneränta enligt de föreslagna ändringarna i konsumentkreditlagen i övrigt är tillräcklig.

Riksdagen bör således avslå förslaget till ändring i konsumentkreditlagen i den del det avser 13 b § andra stycket 2.

I likhet med utskottsmajoriteten anser vi att riksdagen bör anta regeringens lagförslag i övriga delar.

2. Tillsynsansvaret, punkt 2 (M, C, KD)

av Tuve Skånberg (KD), Ewa Thalén Finné (M), Jessika Roswall (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Ola Johansson (C) och Thomas Finnborg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:183 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M, KD) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi har ställt oss bakom regeringens förslag om att Finansinspektionen ska utöva tillsyn enligt den nya lagen om verksamhet med bostadskrediter och att Finansinspektionen och Konsumentverket därutöver ska ha ett delvis gemensamt tillsynsansvar över aktörer som driver verksamhet med bostadskrediter. Enligt vår mening är ett delat tillsynsansvar mellan myndigheterna emellertid inte en optimal ordning. För att tillsynen över kreditmarknaden ska bli tydligare och säkrare anser vi att det bör ske en samlad

kontroll från en myndighet. Enligt vår mening bör all tillsyn över de regler som genomför bolånedirektivet utövas av Finansinspektionen.

Vi anser därför att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag om att Finansinspektionen ensam ska vara tillsynsmyndighet när det gäller de regler som genomför bolånedirektivet.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

3. Uppföljning av förslaget om ersättning till oberoende rådgivare och oberoende kreditförmedlare, punkt 3 (M, C, KD)

av Tuve Skånberg (KD), Ewa Thalén Finné (M), Jessika Roswall (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Ola Johansson (C) och Thomas Finnborg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:183 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M, KD) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi har ställt oss bakom regeringens förslag i den nya lagen om verksamhet med bostadskrediter om att en oberoende rådgivare och en oberoende kreditförmedlare inte får ta emot ersättning från någon annan än konsumenten. Enligt vår mening kan det dock finnas en risk för att stora konsumentgrupper blir utan rådgivning och viss kreditförmedling avseende bostadskrediter om en oberoende rådgivare och en oberoende kreditförmedlare endast får ta emot ersättning från konsumenten. En sådan begränsning kan komma att främst gynna storbanker och missgynna mindre aktörer. Vi anser därför att regeringen bör följa upp frågan om ersättningen till oberoende rådgivare och oberoende kreditförmedlare och säkerställa att de förändringar som föreslås i propositionen inte leder till sämre konkurrens och mindre mångfald samt vid behov vidta nödvändiga åtgärder.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2015/16:197 Stärkt konsumentskydd på bolånemarknaden:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om verksamhet med bostadskrediter.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1996:1006) om anmälningsskyldighet avseende viss finansiell verksamhet.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846).
9. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

Följdmotionen

2016/17:183 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M, KD):

1. Riksdagen avslår förslaget till ändring i 13 b § andra stycket 2 konsumentkreditlagen (2010:1846).
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillsynen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rådgivning enligt 4 kap. 7 och 10 §§ förslaget till lag om verksamhet med bostadskrediter och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om verksamhet med bostadskrediter

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag gäller yrkesmässig verksamhet med kreditgivning, kreditförmedling och rådgivning i fråga om bostadskrediter till konsumenter.

Bestämmelser om bostadskrediter finns också i konsumentkreditlagen (2010:1846).

2 § För verksamhet som drivs av ett kreditinstitut enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse gäller denna lag endast såvitt avser

1. 4 kap. 1–12 §§ samt 7 kap. 1 § 5–9, om institutet är svenskt, och

2. 4 kap. 1, 2 och 7–10 §§ samt 7 kap. 1 § 5 och 6, om institutet är utländskt.

3 § För utländska kreditgivares och kreditförmedlares verksamhet i Sverige gäller denna lag i tillämpliga delar. Beträffande 4 kap. gäller för utländska kreditförmedlare från ett land inom EES endast 1, 2 och 7–10 §§.

Bestämmelser som gäller för filialer till utländska kreditgivare och kreditförmedlare finns också i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

Åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

4 § Bestämmelser om skyldighet för företag som driver verksamhet med kreditgivning, kreditförmedling och rådgivning i fråga om bostadskrediter att medverka till att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism finns i lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Rådgivning

5 § Kreditgivare och kreditförmedlare som driver verksamhet enligt denna lag får tillhandahålla rådgivning om bostadskrediter till konsumenter.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010, i den ursprungliga lydelsen.

Andra än de som anges i första stycket får tillhandahålla rådgivning om bostadskrediter till konsumenter endast om det sker vid enstaka tillfällen i samband med annan yrkesmässig verksamhet som regleras av bestämmelser i lag eller annan författning eller av etiska regler som avser yrkesverksamheten i fråga.

Uttryck i lagen

6 § Med kreditförmedlare, konsument och bostadskredit avses detsamma som i konsumentkreditlagen (2010:1846).

7 § I denna lag avses med

1. *behörig myndighet*: en utländsk myndighet eller ett annat utländskt organ som har utsetts av ett annat land enligt bolånedirektivet,

2. *bolånedirektivet*: Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010, i den ursprungliga lydelsen,

3. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

4. *filial*: ett avdelningskontor med självständig förvaltning, varvid även en utländsk kreditgivares eller kreditförmedlares etablering av flera driftställen ska anses som en enda filial,

5. *hemland*: det land där en kreditförmedlare är upptagen i ett register över kreditförmedlare enligt bolånedirektivet,

6. *kreditgivare*: den som lämnar bostadskredit,

7. *kvalificerat innehav*: ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet, beräknat på det sätt som anges i 1 kap. 5 a § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, representerar tio procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget,

8. *rådgivning*: personliga rekommendationer till en konsument om bostadskreditavtal,

9. *utländsk kreditförmedlare från ett land inom EES*: en fysisk eller juridisk person som är upptagen i ett register över kreditförmedlare i ett annat land inom EES enligt bolånedirektivet.

8 § Ett företag som driver eller avser att driva verksamhet enligt denna lag ska anses ha en *nära förbindelse* med ett annat företag, om

1. det ena företaget direkt eller indirekt genom dotterföretag äger minst 20 procent av kapitalet eller disponerar över minst 20 procent av samtliga röster i det andra företaget,

2. det ena företaget direkt eller indirekt utgör moderföretag till det andra eller det finns en annan likartad förbindelse mellan företagen, eller

3. båda företagen är dotterföretag till eller har en likartad förbindelse med en och samma juridiska person eller står i ett motsvarande förhållande till en och samma fysiska person.

En nära förbindelse har även en fysisk person och ett företag som driver eller avser att driva verksamhet enligt denna lag, om

1. den fysiska personen

a) äger minst 20 procent av kapitalet i företaget,

b) disponerar över minst 20 procent av samtliga röster i företaget, eller

c) på annat sätt har sådant inflytande över företaget att personens ställning motsvarar den som ett moderföretag har i förhållande till ett dotterföretag, eller

2. det finns en annan likartad förbindelse mellan denna person och företaget.

2 kap. Förutsättningar för kreditgivare att driva verksamhet med bostadskrediter

Svenska kreditgivare

Tillståndsplikt

1 § Ett svenskt aktiebolag, en svensk ekonomisk förening eller ett svenskt försäkringsföretag kan få tillstånd av Finansinspektionen att driva verksamhet med kreditgivning enligt denna lag.

Förutsättningar för tillstånd

2 § Tillstånd enligt 1 § ska ges om

1. bolagsordningen eller stadgarna inte strider mot denna lag eller någon annan författning av betydelse för den planerade verksamheten och i övrigt innehåller de särskilda bestämmelser som behövs med hänsyn till omfattningen och arten av verksamheten,

2. det finns skäl att anta att den planerade verksamheten kommer att drivas i enlighet med denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

3. den som har eller kan förväntas komma att få ett kvalificerat innehav i företaget bedöms som lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget, och

4. den som ska ingå i företagets styrelse eller vara verkställande direktör, eller vara ersättare för någon av dem, har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift.

Om företaget har eller kan förväntas komma att få en nära förbindelse med någon annan, får dock tillstånd ges bara om förbindelsen inte hindrar en effektiv tillsyn av företaget.

3 § Vid bedömningen enligt 2 § första stycket 3 av om en innehavare är lämplig ska innehavarens anseende beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att företagets verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt som avses i 1 kap. 5 § 6 lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

Godkännande av bolagsordning eller stadgar

4 § En svensk kreditgivares bolagsordning eller stadgar ska godkännas av Finansinspektionen i samband med att kreditgivaren får tillstånd att driva verksamhet enligt denna lag.

Om kreditgivaren har beslutat att ändra sin bolagsordning eller sina stadgar, ska kreditgivaren ansöka om godkännande av ändringen hos Finansinspektionen. Ändringen ska godkännas om bolagsordningen eller stadgarna inte strider mot denna lag eller mot andra författningar av betydelse för verksamheten och i övrigt innehåller de särskilda bestämmelser som behövs med hänsyn till omfattningen och arten av verksamheten.

Ett beslut om ändring av bolagsordning eller stadgar får inte registreras innan det har godkänts.

Ägarförändringar

5 § Bestämmelserna om prövning av ägarförändringar i kreditinstitut i 14 kap. lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse ska tillämpas även beträffande en svensk kreditgivare som driver verksamhet enligt denna lag. Bestämmelsen i 14 kap. 2 a § ska dock inte tillämpas.

Första stycket gäller inte företag som omfattas av motsvarande bestämmelser om ägarprövning enligt annan lag.

Verksamhet som drivs utomlands genom filial

6 § En svensk kreditgivare som driver verksamhet enligt denna lag får efter tillstånd av Finansinspektionen inrätta filial i ett annat land. Ett sådant tillstånd ska ges om det finns skäl att anta att den planerade verksamheten kommer att drivas i enlighet med denna lag och andra författningar som reglerar kreditgivarens verksamhet.

Utländska kreditgivare

7 § En utländsk kreditgivare får ges tillstånd av Finansinspektionen att driva verksamhet i Sverige enligt denna lag från en filial här i landet. Tillstånd ska ges om

1. företaget driver motsvarande verksamhet i det land där det har sitt säte,
2. företaget står under betryggande tillsyn av en myndighet i det land där det har sitt säte och har tillåtelse att etablera sig i Sverige, och
3. det finns skäl att anta att verksamheten här i landet kommer att drivas i enlighet med denna lag och andra författningar som reglerar verksamheten.

3 kap. Föresättningar för kreditförmedlare att driva verksamhet med bostadskrediter

Svenska kreditförmedlare

Tillståndsplikt

1 § Ett svenskt aktiebolag, en svensk ekonomisk förening eller ett svenskt försäkringsföretag kan få tillstånd av Finansinspektionen att driva verksamhet med kreditförmedling enligt denna lag.

Tillstånd behövs inte för sådan kreditförmedling som sker vid enstaka tillfällen i samband med annan yrkesmässig verksamhet som regleras av bestämmelser i lag eller annan författning eller av etiska regler som avser yrkesverksamheten i fråga.

Föresättningar för tillstånd

2 § Tillstånd enligt 1 § ska ges om

1. bolagsordningen eller stadgarna inte strider mot denna lag eller någon annan författning av betydelse för den planerade verksamheten och i övrigt innehåller de särskilda bestämmelser som behövs med hänsyn till omfattningen och arten av verksamheten,

2. det finns skäl att anta att den planerade verksamheten kommer att drivas i enlighet med denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

3. den som har eller kan förväntas komma att få ett kvalificerat innehav i företaget bedöms som lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget,

4. den som ska ingå i företagets styrelse eller vara verkställande direktör, eller vara ersättare för någon av dem, har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift,

5. företaget har sitt huvudkontor i Sverige, och

6. företaget omfattas av en försäkring för skadeståndsskyldighet på grund av fel eller försummelse i verksamheten.

Om företaget har eller kan förväntas komma att få en nära förbindelse med någon annan, får dock tillstånd ges bara om förbindelsen inte hindrar en effektiv tillsyn av företaget.

Bedömningen av en innehavares lämplighet enligt första stycket 3 ska göras i enlighet med 2 kap. 3 §.

Bolagsordning, stadgar och ägarförändringar

3 § Bestämmelserna i 2 kap. 4 och 5 §§ gäller även för svenska kreditförmedlare.

Verksamhet som drivs utomlands

4 § En svensk kreditförmedlare som vill driva verksamhet med kreditförmedling eller rådgivning av bostadskrediter i ett annat land inom EES genom att där inrätta filial eller annars erbjuda och tillhandahålla tjänster ska anmäla sin avsikt till Finansinspektionen innan verksamheten påbörjas.

Finansinspektionen ska inom en månad från det att anmälan togs emot underrätta den behöriga myndigheten i det andra landet. Inspektionen ska samtidigt meddela kreditförmedlaren att en sådan underrättelse har lämnats.

Kreditförmedlaren får påbörja sin verksamhet i det andra landet tidigast en månad efter det att kreditförmedlaren har tagit emot meddelandet från Finansinspektionen.

5 § En svensk kreditförmedlare som driver verksamhet enligt denna lag får efter tillstånd av Finansinspektionen inrätta filial i ett land utanför EES. Ett sådant tillstånd ska ges om det finns skäl att anta att den planerade verksamheten kommer att drivas i enlighet med denna lag och andra författningar som reglerar kreditförmedlarens verksamhet.

Utländska kreditförmedlare från ett land inom EES

6 § En utländsk kreditförmedlare från ett land inom EES får utan tillstånd enligt denna lag driva verksamhet med kreditförmedling eller rådgivning av bostadskrediter i Sverige genom att antingen inrätta filial här eller genom att från sitt hemland erbjuda och tillhandahålla tjänster. Verksamheten får endast avse sådant som omfattas av tillståndet i hemlandet. En utsedd representant som avses i artikel 4.8 i bolånedirektivet får inte driva verksamhet i Sverige.

Verksamheten får påbörjas tidigast en månad efter det att kreditförmedlaren har tagit emot ett meddelande från en behörig myndighet i sitt hemland om att denna myndighet har underrättat Finansinspektionen om kreditförmedlarens avsikt att driva verksamhet i Sverige.

Finansinspektionen ska upplysa kreditförmedlaren om de bestämmelser som gäller för verksamheten här, om förmedlaren ska utöva verksamheten genom filial. Sådana upplysningar ska lämnas inom två månader från det att Finansinspektionen från en behörig myndighet i kreditförmedlarens hemland har tagit emot en underrättelse om kreditförmedlarens avsikt att driva verksamhet i Sverige. Upplysningarna ska dock alltid lämnas innan verksamheten påbörjas.

Kreditförmedlare från ett land utanför EES

7 § En kreditförmedlare från ett land utanför EES får ges tillstånd av Finansinspektionen att driva verksamhet i Sverige enligt denna lag från en filial här i landet.

Tillstånd ska ges om företaget uppfyller kraven i 2 kap. 7 § 1–3 och 3 kap. 2 § första stycket 4 och 6.

4 kap. Bestämmelser om verksamheten med bostadskrediter

Övergripande krav

1 § Kreditgivare och kreditförmedlare ska handla hederligt, rättvist, transparent och professionellt, med beaktande av konsumentens rättigheter och intressen. Verksamheten ska grunda sig på information om

konsumentens förhållanden och särskilda krav samt rimliga antaganden om de risker för konsumenten som kan komma att uppstå under kreditavtalets löptid.

Kunskap och kompetens

2 § Kreditgivare och kreditförmedlare ska ha personal, inklusive dem som direkt leder eller ansvarar för arbetet med bostadskrediter, som har tillräcklig kunskap och kompetens för att sätta samman, erbjuda, bevilja eller förmedla bostadskreditavtal eller ge råd om bostadskrediter. Personalen ska även ha tillräcklig kunskap och kompetens om kompletterande tjänster som tillhandahålls tillsammans med en bostadskredit.

Ersättningssystem

3 § Kreditgivares och kreditförmedlares system för ersättning till personal som sätter samman, erbjuder, beviljar eller förmedlar bostadskreditavtal eller ger råd om bostadskrediter, inklusive dem som direkt leder eller ansvarar för detta arbete, ska vara uppbyggt på ett sätt som inte negativt påverkar skyldigheterna enligt 1 §. Detsamma ska gälla för ersättningar från en kreditgivare till en kreditförmedlare.

I 7 och 10 §§ finns särskilda bestämmelser om ersättning till oberoende kreditförmedlare och rådgivare.

4 § En kreditgivares system för ersättning till den som utför kreditprövning av konsumenten, och till den som direkt leder eller ansvarar för detta arbete, ska vara uppbyggt så att det

1. främjar en sund och effektiv riskhantering,
2. motverkar ett överdrivet risktagande,
3. överensstämmer med kreditgivarens affärsstrategi, mål, värderingar och långsiktiga intressen, och
4. undviker intressekonflikter.

Ersättningen får inte vara beroende av antalet eller andelen beviljade låneansökningar.

5 § Kreditgivares och kreditförmedlares system för ersättning till personal som tillhandahåller rådgivning om bostadskrediter till konsumenter, inklusive dem som direkt leder eller ansvarar för detta arbete, ska vara uppbyggt så att personalens förmåga att agera i konsumentens bästa intresse inte påverkas negativt. Ersättningssystemen får inte heller vara beroende av försäljningsmål.

6 § En kreditgivares eller kreditförmedlares ersättningssystem enligt 3–5 §§ ska vara utformat på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till företagets storlek och interna organisation samt verksamhetens art, omfattning och komplexitet.

Oberoende kreditförmedling

7 § En kreditförmedlare av bostadskrediter får utge sig för att vara oberoende endast om kreditförmedlaren i sin förmedlingsverksamhet

utgår från ett tillräckligt stort antal kreditavtal från kreditgivarna på marknaden.

Den som utger sig för att vara en oberoende kreditförmedlare får inte ta emot ersättning i samband med kreditförmedlingen från någon annan än konsumenten.

Rådgivning

8 § Rådgivning om bostadskrediter ska ske med utgångspunkt i aktuella upplysningar som har inhämtats om konsumentens ekonomiska och personliga förhållanden samt önskemål och särskilda krav.

9 § Rådgivning ska grundas på en bedömning av ett tillräckligt stort antal bostadskreditavtal.

De bostadskreditavtal som rekommenderas ska vara lämpliga för konsumenten med beaktande av hans eller hennes behov, ekonomiska situation och personliga förhållanden. Rådgivaren ska ta rimlig hänsyn till risker för konsumenten som kan uppstå under kreditavtalets löptid.

10 § En kreditgivare får inte utge sig för att vara en oberoende rådgivare. Detsamma gäller en kreditförmedlare som verkar som ombud för eller har en nära förbindelse med en kreditgivare.

Den som utger sig för att vara en oberoende rådgivare får inte ta emot ersättning i samband med rådgivningen från någon annan än konsumenten.

Riktlinjer för utlåning

11 § En kreditgivare ska fastställa och tillämpa riktlinjer för sin utlåning, inbegripet vilken typ av egendom som accepteras som säkerhet för en bostadskredit. Riktlinjerna ska bevaras hos kreditgivaren.

Värdering av säkerheten för krediten

12 § Vid en värdering av en konsuments bostad som ställs som säkerhet för en bostadskredit ska kreditgivaren se till att i förväg fastställda riktlinjer tillämpas. Av riktlinjerna ska framgå vilka tillförlitliga standarder som ska användas vid värderingen.

Den som utför en värdering ska vara tillräckligt oberoende i förhållande till kreditriskbedömningen och ha den kunskap och kompetens som krävs för att fastställa ett tillförlitligt värde.

Dokumentation av värderingen ska bevaras hos kreditgivaren.

Uppdragsavtal

13 § Kreditgivare och kreditförmedlare som driver verksamhet enligt denna lag får uppdra åt någon annan att utföra ett visst arbete eller vissa operativa funktioner som ingår i verksamheten. En kreditförmedlare får dock ge ett sådant uppdrag endast till en annan kreditförmedlare som har rätt att förmedla bostadskrediter. Uppdragsgivaren ska anmäla detta till Finansinspektionen.

Uppdrag åt någon annan att utföra sådant som är av väsentlig betydelse för verksamheten får ges bara om uppdragsgivaren ansvarar för att

1. verksamheten drivs av uppdragstagaren under kontrollerade och säkerhetsmässigt betryggande former, och
2. uppdraget inte väsentligt försämrar kvaliteten på verksamhetens internkontroll och Finansinspektionens möjligheter att övervaka att uppdragsgivaren följer de regler som gäller för den.

Dokumentation

14 § En kreditgivares kreditbeslut ska dokumenteras så att beslutsunderlaget redovisas och att kreditärendets hantering även i övrigt kan följas.

En kreditförmedlare ska dokumentera ett förmedlingsärendes hantering.

Tystnadsplikt

15 § Enskildas förhållanden till ett företag som driver verksamhet enligt denna lag får inte obehörigen röjas.

I det allmännas verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket.

Ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken ska inte följa för den som bryter mot förbudet i första stycket.

I 5 a § kreditupplysningslagen (1973:1173) finns bestämmelser om att det som gäller om tystnadsplikt enligt första stycket inte hindrar att uppgifter i vissa fall utväxlas för kreditupplysningsändamål.

5 kap. Tillsyn

Registreringsmyndighet

1 § Finansinspektionen ska föra ett register över kreditgivare och kreditförmedlare som har tillstånd att driva verksamhet enligt denna lag och över utländska kreditförmedlare från ett land inom EES som driver verksamhet här i landet.

Tillsynens omfattning

2 § Finansinspektionen har tillsyn över kreditgivare och kreditförmedlare. Tillsynen omfattar att verksamheten drivs enligt

1. denna lag,
2. andra författningar som reglerar verksamheten,
3. företagets bolagsordning eller stadgar, och
4. interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar företagets verksamhet.

För utländska kreditgivare och kreditförmedlare omfattar tillsynen dock inte företagets bolagsordning eller stadgar.

Upplysningar och undersökningar

3 § Kreditgivare och kreditförmedlare ska lämna Finansinspektionen de upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter som inspektionen begär.

4 § Finansinspektionen får, när inspektionen anser att det är nödvändigt, genomföra en undersökning hos en kreditgivare eller en svensk kreditförmedlare eller hos en utländsk kreditförmedlare med filial i Sverige.

5 § Om en kreditgivare eller en kreditförmedlare ingår i en koncern, ska de övriga företagen i koncernen lämna Finansinspektionen de upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter som inspektionen behöver för sin tillsyn över kreditgivaren eller kreditförmedlaren.

6 § Om ett företag har fått i uppdrag av en kreditgivare eller en kreditförmedlare att utföra ett visst arbete eller vissa funktioner, ska företaget lämna Finansinspektionen de upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter som inspektionen begär.

Finansinspektionen får genomföra undersökningar hos ett sådant företag, om det behövs för tillsynen över uppdragsgivaren.

Samarbete och utbyte av information

7 § Finansinspektionen ska i sin tillsynsverksamhet samarbeta och utbyta information med behöriga myndigheter i den utsträckning som följer av bolånedirektivet. Finansinspektionen får begära Europeiska bankmyndighetens bistånd i de fall som anges i artiklarna 34 och 37 i bolånedirektivet.

8 § Finansinspektionen ska inom ramen för sin befogenhet, efter begäran från en behörig myndighet, lämna eller kontrollera information som behövs för att den myndigheten ska kunna utöva sin tillsyn enligt bolånedirektivet.

9 § Efter underrättelse till Finansinspektionen kan en behörig myndighet genomföra en undersökning hos en i Sverige inrättad filial till en utländsk kreditförmedlare från ett land inom EES.

Avgifter till Finansinspektionen

10 § Kreditgivare och kreditförmedlare som driver verksamhet enligt denna lag ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet med anknytning till denna lag.

Finansinspektionen får ta ut avgifter för prövning av ansökningar om tillstånd och anmälningar enligt denna lag.

6 kap. Ingripanden

Ingripanden mot kreditgivare, svenska kreditförmedlare och kreditförmedlare från ett land utanför EES

Finansinspektionens ingripanden

1 § Om en kreditgivare, en svensk kreditförmedlare eller en kreditförmedlare från ett land utanför EES åsidosätter sina skyldigheter enligt denna lag, andra författningar som reglerar företagets verksamhet, bolagsordning, stadgar eller interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar verksamheten, ska Finansinspektionen ingripa.

Finansinspektionen ska då utfärda ett föreläggande för företaget att inom viss tid vidta en åtgärd för att komma till rätta med situationen, ett förbud att verkställa beslut eller en anmärkning. Om överträdelsen är allvarlig, ska kreditgivarens eller kreditförmedlarens tillstånd återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

Finansinspektionen får avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om kreditgivaren eller kreditförmedlaren gör rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot kreditgivaren eller kreditförmedlaren och dessa åtgärder bedöms tillräckliga.

2 § Finansinspektionen ska återkalla tillståndet för en kreditgivare, en svensk kreditförmedlare eller en kreditförmedlare från ett land utanför EES, om kreditgivaren eller kreditförmedlaren

1. har fått tillståndet genom att lämna oriktiga uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt,

2. under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit sådan verksamhet som tillståndet avser,

3. inte uppfyller villkoren för tillstånd i 3 kap. 2 § första stycket 5 eller 6,

4. har förklarat sig avstå från tillståndet,

5. har överlåtit hela sin verksamhet, eller

6. har försatts i konkurs eller om beslut har fattats om att företaget ska gå i tvångslikvidation.

I fall som avses i första stycket 1–3 får i stället varning meddelas, om det är tillräckligt.

3 § Om någon som ingår i styrelsen eller är verkställande direktör för en kreditgivare, en svensk kreditförmedlare eller en kreditförmedlare från ett land utanför EES inte uppfyller de krav som anges i 2 kap. 2 § första stycket 4 respektive 3 kap. 2 § första stycket 4, ska Finansinspektionen återkalla företagets tillstånd. Det får dock bara ske om inspektionen först beslutat att anmärka på att personen ingår i styrelsen eller är verkställande direktör och om han eller hon, sedan en av inspektionen bestämd tid om högst tre månader har gått, fortfarande finns kvar i styrelsen eller är verkställande direktör.

I stället för att återkalla tillståndet får Finansinspektionen besluta att en styrelseledamot eller verkställande direktör inte längre får vara det. Inspektionen får då förordna en ersättare. Ersättarens uppdrag gäller till dess företaget har utsett en ny styrelseledamot eller verkställande direktör.

Det som sägs i första och andra styckena om verkställande direktör ska tillämpas även på en ställföreträdare eller ersättare för verkställande direktör.

Ingripanden efter en underrättelse från ett annat land inom EES

4 § Om en behörig myndighet i ett annat land inom EES underrättar Finansinspektionen om att en svensk kreditförmedlare har överträtt föreskrifter för förmedlarens verksamhet som gäller i det land där den behöriga myndigheten finns, ska inspektionen vidta åtgärd enligt 1–3 §§, om det föreligger någon omständighet som avses där.

Inspektionen ska underrätta den behöriga myndigheten om vilka åtgärder som vidtas.

Avveckling efter återkallelse

5 § Om tillståndet återkallas, får Finansinspektionen besluta om hur avvecklingen av verksamheten enligt denna lag ska ske.

Ett beslut om återkallelse får förenas med förbud att fortsätta verksamheten.

Sanktionsavgift

6 § Om en kreditgivare, en svensk kreditförmedlare eller en kreditförmedlare från ett land utanför EES har fått en anmärkning eller varning enligt 1 § andra stycket, får Finansinspektionen besluta att företaget ska betala en sanktionsavgift.

Avgiften tillfaller staten.

7 § Sanktionsavgiften ska uppgå till lägst 5 000 kronor och högst 50 miljoner kronor. Avgiften får inte överstiga tio procent av kreditgivarens eller kreditförmedlarens omsättning det närmast föregående räkenskapsåret.

Om överträdelsen har skett under företagets första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas.

För ett företag som även driver annan verksamhet än den tillståndspliktiga enligt denna lag ska omsättningen avse endast verksamheten med bostadskrediter.

8 § När sanktionsavgiftens storlek beslutas ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig den överträdelse är som har föranlett anmärkningen eller varningen och hur länge överträdelsen har pågått.

Förseningsavgift

9 § Om en kreditgivare, en svensk kreditförmedlare eller en kreditförmedlare från ett land utanför EES inte i tid lämnar de upplysningar som kreditgivaren eller kreditförmedlaren är skyldig att lämna enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 7 kap. 1 § 12, får Finansinspektionen besluta att företaget ska betala en förseningsavgift på högst 100 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

Verkställighet av beslut om sanktionsavgift och förseningsavgift

10 § En sanktionsavgift eller förseningsavgift ska betalas till Finansinspektionen inom trettio dagar efter det att beslutet om att ta ut avgiften fick laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet.

11 § Finansinspektionens beslut om sanktionsavgift eller förseningsavgift får verkställas enligt utsökningsbalken, om avgiften inte har betalats inom den tid som avses i 10 §.

12 § Om sanktionsavgiften eller förseningsavgiften inte betalas inom den tid som avses i 10 §, ska Finansinspektionen lämna den obetalda avgiften för indrivning. Bestämmelser om indrivning av statliga fordringar finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

13 § En sanktionsavgift eller förseningsavgift faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet att ta ut avgiften fick laga kraft.

Ingripanden mot utländska kreditförmedlare från ett land inom EES

14 § Finansinspektionen får förelägga en utländsk kreditförmedlare från ett land inom EES som förmedlar bostadskrediter från en filial i Sverige att göra rättelse, om kreditförmedlaren överträder

- 4 kap. 1, 2, 7, 8, 9 eller 10 §,
- föreskrifter som meddelats med stöd av 7 kap. 1 § 5 eller 6, eller
- 5 a §, 6 §, 12 a § första stycket, 13 a §, 50 § eller 54 § konsumentkreditlagen (2010:1846).

Om kreditförmedlaren inte följer föreläggandet, ska Finansinspektionen underrätta den behöriga myndigheten i kreditförmedlarens hemland.

Om rättelse inte sker, får Finansinspektionen förbjuda kreditförmedlaren att fortsätta förmedla bostadskrediter i Sverige. Innan förbud meddelas ska inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i kreditförmedlarens hemland. Europeiska kommissionen ska omedelbart informeras när ett förbud meddelas.

15 § Om Finansinspektionen har skäl att anta att en utländsk kreditförmedlare från ett land inom EES åsidosätter sina skyldigheter enligt bestämmelser som genomför bolånedirektivet i andra fall än som avses i 14 §, ska Finansinspektionen underrätta den behöriga myndigheten i kreditförmedlarens hemland.

Om den behöriga myndigheten i hemlandet inte vidtar åtgärder inom en månad från det att den fått en sådan underrättelse, eller om kreditförmedlaren fortsätter att åsidosätta sina skyldigheter trots att hemlandets behöriga myndighet vidtagit åtgärder, och åsidosättandet av skyldigheterna klart strider mot konsumenters intressen eller en väl fungerande marknad, får Finansinspektionen förelägga kreditförmedlaren att fullgöra sina skyldigheter eller förbjuda kreditförmedlaren att fortsätta förmedla bostadskrediter i Sverige. Innan ett föreläggande eller förbud meddelas ska inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i kreditförmed-

larens hemland. Europeiska kommissionen och Europeiska bankmyndigheten ska omedelbart informeras om sådana förelägganden eller förbud.

Finansinspektionen får, i stället för att meddela ett föreläggande eller ett förbud, hänskjuta ärendet till Europeiska bankmyndigheten och begära bistånd i enlighet med artikel 19 i förordning (EU) nr 1093/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska bankmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/78/EG.

Ingripanden mot den som saknar rätt att driva verksamhet

16 § Om någon driver verksamhet med kreditgivning, kreditförmedling eller rådgivning i fråga om bostadskrediter utan att ha rätt till det, ska Finansinspektionen förelägga den som driver verksamheten att upphöra med den. Inspektionen får besluta hur avvecklingen av verksamheten ska ske.

Om det är osäkert om lagen är tillämplig på en viss verksamhet, får inspektionen förelägga den som driver verksamheten att lämna de upplysningar om verksamheten som inspektionen behöver för att bedöma om så är fallet.

Ett föreläggande enligt denna paragraf som avser ett utländskt företag får riktas mot såväl företaget som den som i Sverige är verksam för företagets räkning.

17 § Om Finansinspektionen får en underrättelse från en behörig myndighet om att en utländsk kreditförmedlare från ett land inom EES som förmedlar bostadskrediter i Sverige har avförts från det register som hemlandet för över kreditförmedlare, ska Finansinspektionen omedelbart förbjuda kreditförmedlaren att förmedla bostadskrediter i Sverige.

Vite

18 § Finansinspektionens föreläggande eller förbud enligt denna lag får förenas med vite.

7 kap. Bemyndiganden

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilket innehåll en ansökan om tillstånd enligt denna lag ska ha,
2. de krav på insikt och erfarenhet som ska gälla för deltagande i ledningen av en kreditförmedlare enligt 3 kap. 2 § första stycket 4,
3. sådan försäkring för skadeståndsskyldighet som avses i 3 kap. 2 § första stycket 6,
4. vilka uppgifter som ska ingå i en anmälan enligt 3 kap. 4 §,
5. vad en kreditgivare eller kreditförmedlare ska iaktta för att uppfylla skyldigheterna i 4 kap. 1 §,
6. vilka krav som ska gälla avseende kunskap och kompetens enligt 4 kap. 2 §,
7. en kreditgivares eller kreditförmedlares ersättningssystem enligt 4 kap. 3–6 §§,

8. riktlinjer för utlåning enligt 4 kap. 11 §,
9. riktlinjer för värdering av säkerhet enligt 4 kap. 12 § och vad som ska iakttagas när det gäller dokumentation av värderingen,
10. vilka uppgifter som ska ingå i en anmälan enligt 4 kap. 13 § och vad en kreditgivare eller kreditförmedlare i övrigt ska iakttaga när det gäller uppdragsavtal,
11. vad som ska ingå i dokumentation enligt 4 kap. 14 §, och
12. vilka upplysningar ett företag ska lämna till Finansinspektionen för dess tillsynsverksamhet enligt 5 kap. 3 och 5 §§.

2 § Regeringen får meddela föreskrifter om sådana avgifter som avses i 5 kap. 10 §.

8 kap. Överklagande

1 § Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Finansinspektionens beslut enligt 6 kap. 16 § andra stycket får dock inte överklagas. Detsamma gäller beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223).

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Finansinspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse ska gälla omedelbart.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.
 2. En kreditgivare, en svensk kreditförmedlare eller en kreditförmedlare från ett land utanför EES som vid tidpunkten för lagens ikraftträdande driver och har rätt att driva verksamhet med kreditgivning eller kreditförmedling av bostadskrediter får driva verksamheten utan tillstånd enligt denna lag fram till den 1 januari 2018.
 3. En kreditförmedlare från ett annat land inom EES som vid tidpunkten för lagens ikraftträdande driver och har rätt att driva verksamhet i Sverige med kreditförmedling av bostadskrediter får driva verksamheten enligt denna lag fram till den 1 januari 2018, trots att kreditförmedlaren inte har rätt att driva verksamheten med stöd av 3 kap. 6 §.
 4. Ett företag som före den 20 mars 2014 har påbörjat verksamhet som avses i denna lag ska uppfylla kraven i 4 kap. 2 § och föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. 1 § 6 senast den 1 januari 2018.
 5. Sanktionsavgift enligt 6 kap. 6 § får tas ut endast för överträdelser som har skett efter ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173)

Härigenom föreskrivs att 5 a § kreditupplysningslagen (1973:1173)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 a §²

Vad som gäller om tystnadsplikt i verksamheten hos svenska kreditinstitut, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, företag som med tillstånd driver verksamhet enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter och värdepappersbolag hindrar inte att uppgifter om lämnade krediter, betalningsförsummelser och kreditmissbruk utväxlas för kreditupplysningsändamål inom en krets som utgörs av dessa företag samt sådana företag som har tillstånd av Datainspektionen enligt 3 § första stycket.

I den krets som anges i första stycket ingår även utländska kreditinstitut som avses i 4 kap. 1, 2, 4 och 6 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, utländska företag som avses i 3 kap. 26 och 27 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster, utländska företag som avses i 3 kap. 26–28 §§ lagen (2011:755) om elektroniska pengar, utländska företag som avses i 4 kap. 1 och 4 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden samt utländska företag som avses i 2 § lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

Vad som gäller om tystnadsplikt i verksamheten hos svenska kreditinstitut, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, värdepappersbolag och företag som med tillstånd driver verksamhet enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter eller lagen (2016:000) om verksamhet med bostadskrediter hindrar inte att uppgifter om lämnade krediter, betalningsförsummelser och kreditmissbruk utväxlas för kreditupplysningsändamål inom en krets som utgörs av dessa företag samt sådana företag som har tillstånd av Datainspektionen enligt 3 § första stycket.

I den krets som anges i första stycket ingår även utländska kreditinstitut som avses i 4 kap. 1, 2, 4 och 6 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, utländska företag som avses i 3 kap. 26 och 27 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster, utländska företag som avses i 3 kap. 26–28 §§ lagen (2011:755) om elektroniska pengar, utländska företag som avses i 4 kap. 1 och 4 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, utländska företag som avses i 2 § lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter och utländska företag som avses i 1 kap. 3 § lagen (2016:000) om

¹ Lagen omtryckt 1981:737.

² Senaste lydelse 2014:281.

verksamhet med bostadskrediter.

Bestämmelser om användningen av uppgifter om betalningsförsum-
melser och kreditmissbruk finns även i 7 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Om rätt för vissa utländska företag att driva verksamhet i Sverige finns särskilda bestämmelser, nämligen

1. för kreditinstitut 4 kap. 1, 2 och 4–6 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
2. för värdepappersföretag 4 kap. 1 och 4 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
3. för finansiella institut 4 kap. 3 § lagen om bank- och finansieringsrörelse,
4. för utländska försäkringsgivare lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige,
5. för börser och clearingorganisationer 12 kap. 9 § och 19 kap. 12 § lagen om värdepappersmarknaden,
6. för förvaltningsbolag och fondföretag 1 kap. 6–7, 10 och 11 §§ lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
7. för utgivare av elektroniska pengar 3 kap. 26–28 §§ lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
8. för företag som driver inlåningsverksamhet 2 § lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,
9. för utländska försäkringsförmedlare 3 kap. lagen (2005:405) om försäkringsförmedling,
10. för företag som tillhandahåller betaltjänster 3 kap. 26 och 27 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster,
11. för utländska AIF-förvaltare 5 kap. lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, *och*
12. för företag som driver verksamhet med konsumentkrediter 2 och 8 §§ lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

11. för utländska AIF-förvaltare 5 kap. lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

12. för företag som driver verksamhet med konsumentkrediter 2 och 8 §§ lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter, *och*

13. för företag som driver verksamhet med bostadskrediter 2 kap. 7 § och 3 kap. 6 och 7 §§ lagen (2016:000) om verksamhet med bostadskrediter.

¹ Senaste lydelse 2016:48.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:1006) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1996:1006) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

En fysisk eller juridisk person som avser att ägna sig åt valutaväxling i väsentlig omfattning eller annan finansiell verksamhet ska anmäla verksamheten till Finansinspektionen. Anmälan behöver inte göras av

1. företag som avses i 1 kap. 2 § 1–3, 6, 17 och 20 lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, och

1. företag som avses i 1 kap. 2 § 1–3, 6, 17, 20 och 21 lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, och

2. fysiska eller juridiska personer som driver försäkringsförmedling enligt lagen (2005:405) om försäkringsförmedling.

Finansinspektionen ska föra register över personer som har gjort anmälan enligt första stycket.

Den som har blivit införd i registret ska tas bort ur registret när ett beslut om föreläggande enligt 8–10 §§ att upphöra med verksamheten har *vunnit* laga kraft. Ett finansiellt institut ska också tas bort ur registret om det anmäler att det inte längre ägnar sig åt anmälningspliktig verksamhet eller om det på något annat sätt framgår att verksamheten har upphört.

Den som har blivit införd i registret ska tas bort ur registret när ett beslut om föreläggande enligt 8–10 §§ att upphöra med verksamheten har *fått* laga kraft. Ett finansiellt institut ska också tas bort ur registret om det anmäler att det inte längre ägnar sig åt anmälningspliktig verksamhet eller om det på något annat sätt framgår att verksamheten har upphört.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

¹ Lagen omtryckt 2004:319.

Senaste lydelse av lagens rubrik 2004:319.

² Senaste lydelse 2014:279.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 § lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §²

Bestämmelserna om ångerrätt i 7–12 §§ gäller inte avtal om

1. finansiell tjänst eller överlåtelse av finansiellt instrument, om priset beror på sådana svängningar på finansmarknaden som näringsidkaren inte kan påverka och som kan inträffa under ångerfristen,

2. deltagande i emission eller annan likartad aktivitet, om priset för den rättighet som aktiviteten avser efter teckningstidens utgång kommer att bero på sådana svängningar på finansmarknaden som sägs i 1,

3. kredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet, eller

3. en bostadskredit enligt 2 § konsumentkreditlagen (2010:1846), eller

4. försäkring med en avtalad giltighetstid om en månad eller mindre.

Bestämmelserna om ångerrätt gäller inte heller om båda parter på konsumentens begäran har fullgjort sina förpliktelser enligt avtalet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2014:14.

² Senaste lydelse 2014:14.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 och 4 §§, 2 kap. 4, 5 och 12 §§ och 3 kap. 7 § lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Denna lag gäller för fysiska och juridiska personer som driver

1. bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
2. livförsäkringsrörelse,
3. verksamhet av det slag som beskrivs i 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
4. verksamhet som kräver anmälan till eller ansökan hos Finansinspektionen enligt lagen (1996:1006) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet eller lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,
5. försäkringsförmedling enligt lagen (2005:405) om försäkringsförmedling, i fråga om sådan verksamhet rörande livförsäkring, bedriven av andra än anknutna försäkringsförmedlare,
6. verksamhet för utgivning av elektroniska pengar enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
7. fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
8. verksamhet som fastighetsmäklare med fullständig registrering enligt fastighetsmäklarlagen (2011:666),
9. verksamhet för kasinospel enligt kasinolagen (1999:355),
10. verksamhet som godkänd eller auktoriserad revisor eller registrerat revisionsbolag,
11. yrkesmässig verksamhet som avser bokföringstjänster eller revisionstjänster men som inte omfattas av 10,
12. yrkesmässig verksamhet som består i att lämna råd i avsikt att påverka storleken på en skatt eller avgift (skatterådgivare),
13. yrkesmässig verksamhet som advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 3 § första stycket,
14. yrkesmässig verksamhet som annan oberoende jurist än som avses i 13, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 3 § första stycket,
15. yrkesmässig verksamhet till den del verksamheten avser tjänster som anges i 3 § andra stycket och verksamhetsutövaren inte är en sådan person som avses i 10–14,

¹ Senaste lydelse 2014:278.

16. yrkesmässig handel med varor, till den del verksamheten avser försäljning mot kontant betalning som uppgår till minst ett belopp som motsvarar 15 000 euro,

17. verksamhet med att som betalningsinstitut tillhandahålla betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster,

18. verksamhet med att tillhandahålla betaltjänster enligt lagen om betaltjänster utan att vara betalningsinstitut,

19. förvaltning av alternativa investeringsfonder enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, *eller*

20. verksamhet med konsumentkrediter enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

19. förvaltning av alternativa investeringsfonder enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

20. verksamhet med konsumentkrediter enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter, *eller*

21. verksamhet med bostadskrediter enligt lagen (2016:000) om verksamhet med bostadskrediter.

4 §²

I fråga om verksamheter som avses i 2 § 1–7, 17, 19 och 20 gäller lagen även filialer i Sverige till utländska juridiska personer med huvudkontor i utlandet.

I fråga om verksamheter som avses i 2 § 1–7, 17 och 19–21 gäller lagen även filialer i Sverige till utländska juridiska personer med huvudkontor i utlandet.

2 kap.

4 §³

Med utomstående i 3 § tredje stycket avses

1. fysiska eller juridiska personer med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § 1–3, 5–7, 17, 19 och 20, godkända eller auktoriserade revisorer och advokater med hemvist inom EES, som har tillstånd eller är registrerade i ett särskilt yrkesregister, eller

2. fysiska eller juridiska personer med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § 1–3, 5–7, 17, 19 och 20, godkända eller auktoriserade revisorer och advokater med hemvist utanför EES, som har tillstånd eller är registrerade i ett särskilt yrkes-

Med utomstående i 3 § fjärde stycket avses

1. fysiska eller juridiska personer med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § 1–3, 5–7, 17 och 19–21, godkända eller auktoriserade revisorer och advokater med hemvist inom EES, som har tillstånd eller är registrerade i ett särskilt yrkesregister, eller

2. fysiska eller juridiska personer med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § 1–3, 5–7, 17 och 19–21, godkända eller auktoriserade revisorer och advokater med hemvist utanför EES, som har tillstånd eller är registrerade i ett särskilt yrkes-

² Senaste lydelse 2014:795.

³ Senaste lydelse 2014:795.

register, om de tillämpar bestämmelser rörande kundkännedom och bevarande av handlingar som motsvarar kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism och om det finns tillsyn över att dessa bestämmelser följs.

register, om de tillämpar bestämmelser rörande kundkännedom och bevarande av handlingar som motsvarar kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism och om det finns tillsyn över att dessa bestämmelser följs.

5 §⁴

Bestämmelserna om grundläggande kundkännedom och om fortlopande uppföljning av affärsförbindelser i 3, 4 och 10 §§ gäller inte för

1. svenska myndigheter,	2. verksamhetsutövare som anges i 1 kap. 2 § 1–7 och 17–20, och som har hemvist
2. verksamhetsutövare som anges i 1 kap. 2 § 1–7 och 17–21, och som har hemvist	

a) inom EES,

b) i en stat utanför EES om staten har bestämmelser om åtgärder mot penningtvätt som motsvarar dem som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism och om det finns tillsyn över att dessa bestämmelser följs,

3. företag inom EES vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG,

4. företag utanför EES vars överlåtbara värdepapper är upptagna till motsvarande handel och omfattas av motsvarande informationsskyldighet som företag under 3,

5. livförsäkringar, om den årliga premien uppgår till ett belopp motsvarande högst 1 000 euro eller engångspremien uppgår till ett belopp motsvarande högst 2 500 euro,

6. pensionsförsäkringar enligt 58 kap. 4–16 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) som inte får återköpas,

7. pensionsavtal och pensionsrätter för anställda eller i den försäkrades förvärvsverksamhet, om inbetalning sker i form av avdrag på lön och överlåtelse av rättigheter inte är tillåten,

8. elektroniska pengar enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar

a) om det penningvärde som kan lagras på ett elektroniskt medium som inte kan laddas uppgår till högst 250 euro, eller

⁴ Senaste lydelse 2014:795.

b) när det gäller elektroniska medier som kan laddas, det penningvärde som omsätts under ett kalenderår inte överstiger 2 500 euro och högst 1 000 euro kan lösas in under samma period, eller

9. när det gäller verkliga huvudmän bakom gemensamma konton som förvaltas av advokater eller andra oberoende jurister som har hemvist

a) inom EES, om uppgifter om de verkliga huvudmännens identitet kan göras tillgängliga på verksamhetsutövarens begäran, eller

b) i en stat utanför EES, om uppgifter om de verkliga huvudmännens identitet kan göras tillgängliga på verksamhetsutövarens begäran och advokaten eller den oberoende juristen omfattas av skyldigheter som motsvarar dem som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism och om det finns tillsyn över att dessa skyldigheter uppfylls.

12 §⁵

Verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § 1–7 och 17–20 ska tillämpa bestämmelserna om kundkännedom och bevarande av handlingar enligt 2 kap. även för sina filialer och majoritetsägda dotterföretag med hemvist utanför EES, om inte hemvistlandets lag hindrar detta.

En verksamhetsutövare ska vidta åtgärder för att effektivt hantera risken för penningtvätt och finansiering av terrorism om bestämmelserna som anges i första stycket inte kan tillämpas samt skriftligen underrätta Finansinspektionen om detta.

Verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § 1–7 och 17–21 ska tillämpa bestämmelserna om kundkännedom och bevarande av handlingar enligt 2 kap. även för sina filialer och majoritetsägda dotterföretag med hemvist utanför EES, om inte hemvistlandets lag hindrar detta.

3 kap.

7 §⁶

En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § 1–7 och 17–20 ska ha ett system för att snabbt och fullständigt kunna lämna upplysningar om huruvida de under de senaste fem åren har haft en affärsförbindelse med en viss person och, om så skulle vara fallet, om förbindelsens art.

En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § 1–7 och 17–21 ska ha ett system för att snabbt och fullständigt kunna lämna upplysningar om huruvida de under de senaste fem åren har haft en affärsförbindelse med en viss person och, om så skulle vara fallet, om förbindelsens art.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

⁵ Senaste lydelse 2014:795.

⁶ Senaste lydelse 2014:795.

7 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 30 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 kap. 5 §¹

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ett ärende hos en statlig myndighet om innehav av

1. aktier i bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, värdepappersbolag, fondbolag eller försäkringsaktiebolag,

2. andelar i medlemsbank eller kreditmarknadsförening, eller

3. aktier eller andelar i börs, clearingorganisation, svensk värdepapperscentral, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar eller företag som driver verksamhet enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

3. aktier eller andelar i börs, clearingorganisation, svensk värdepapperscentral, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar eller företag som driver verksamhet enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter *eller lagen (2016:000) om verksamhet med bostadskrediter.*

Sekretessen gäller inte beslut av myndigheten och inte heller för uppgift från en annan myndighet om uppgiften inte är sekretessreglerad där.

För uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

¹ Senaste lydelse 2016:62.

8 Förslag till lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om konsumentkreditlagen (2010:1846)²

dels att nuvarande 49–54 §§ ska betecknas 55–60 §§,

dels att 1, 2, 4, 6, 7, 8, 11, 13, 17, 19, 32, 33, 36 och den nya 60 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före nuvarande 49 och 54 §§ ska sättas närmast före den nya 55 respektive 60 §,

dels att det ska införas nitton nya paragrafer, 5 a, 6 a, 7 a, 9 a, 10 a, 12 a, 13 a–13 d, 20 a–c och 49–54 §§, och närmast före 6 a, 13 a, 20 a och 51 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag gäller kredit som en näringsidkare lämnar eller erbjuder en konsument. Lagen gäller också kredit som lämnas eller erbjuds en konsument av någon annan än en näringsidkare, om krediten förmedlas av en näringsidkare som ombud för kreditgivaren.

Lagen innehåller också bestämmelser om vissa skyldigheter för kreditförmedlare (48 §).

Lagen innehåller också bestämmelser om vissa *särskilda* skyldigheter för kreditförmedlare.

2 §

I lagen avses med

konsument: en fysisk person som handlar huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet,

näringsidkare: en fysisk eller juridisk person som handlar för ändamål som har samband med den egna näringsverksamheten,

kreditgivare: den som lämnar krediten eller övertar den ursprungliga kreditgivarens fordran,

kreditavtal: ett avtal om lån, kontokredit, betalningsanstånd eller liknande,

kontokredit: ett kreditavtal som innebär en fortlöpande rätt att utnyttja ett kreditutrymme,

kreditköp: ett köp av en vara eller tjänst som finansieras genom en kredit som lämnas av

– säljaren, eller

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse av

49 § 2014:276

51 § 2016:425

52 § 2014:83

53 § 2014:83

rubriken närmast före 54 § 2014:83.

– annan kreditgivare, om det görs på grund av en överenskommelse mellan denne och säljaren eller om varan eller tjänsten anges i kreditavtalet,

kontantpris: det pris till vilket en vara eller tjänst vanligen erbjuds konsumenterna mot kontant betalning,

kreditkostnad: det sammanlagda beloppet av räntor, avgifter och andra kostnader som konsumenten ska betala med anledning av krediten, dock med undantag för notariatsavgifter,

kreditkostnad: det sammanlagda beloppet av räntor, avgifter och andra kostnader som konsumenten ska betala med anledning av krediten, *inklusive nödvändiga kostnader för värdering*, dock med undantag för notariatsavgifter,

kreditfordran: summan av kreditbeloppet och kreditkostnaden,

kreditränta: räntekostnaden per år för den vid varje tid obetalda delen av skulden angiven som en ränta,

effektiv ränta: kreditkostnaden angiven som en årlig ränta beräknad på kreditbeloppet, i förekommande fall med hänsyn tagen till att delbetalningar ska göras under den löpande kredittiden,

bostadskredit:

– en kredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet, eller

– en kredit som tas i syfte att förvärva eller behålla äganderätt till sådan egendom, om det inte är fråga om en tillfällig finansieringslösning under övergången till ett annat finansiellt arrangemang och krediten har en obestämd löptid eller ska återbetalas inom 12 månader,

bostadskredit i utländsk valuta: en bostadskredit i en annan valuta än

– valutan i det land inom EES där konsumenten är bosatt,

– valutan som konsumenten får sin inkomst i, eller

– valutan som konsumenten har de tillgångar i som ska användas som betalning av krediten.

4 §

För en annan räntefri kredit än kontokredit som inte är förbunden med mer än en obetydlig avgift och som ska betalas tillbaka inom tre månader gäller inte bestämmelserna om information i 7–10 §§, om kreditprövning i 12 och 13 §§, om dokumentation av kreditavtalet i 14 §,

om ångerrätt i 21–25 §§, om underrättelse vid en överlåtelse i 28 § andra stycket eller om uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid i 37 §.

För en räntefri kontokredit som inte är förbunden med mer än en obetydlig avgift och som ska betalas tillbaka inom tre månader gäller inte bestämmelserna om information i 7–10 §§ och 14 § andra och tredje styckena, om ångerrätt i 21–25 §§ eller om uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid i 37 §.

För en kontokredit som ska betalas tillbaka på uppmaning eller inom tre månader gäller inte bestämmelserna om information vid marknadsföring i 7 § andra stycket 4–6 och tredje stycket, om information i kreditavtalet i 14 § andra stycket, om ångerrätt i 21–25 §§, om betalning av skulden i förtid i 32–36 §§ eller om uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid i 37 §.

För en kredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomt-rätt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet gäller inte bestämmelserna om betalningsplan i 16 §, om ångerrätt i 21–25 §§ eller om uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid i 37 §.

För en bostadskredit gäller inte bestämmelserna om information i 8 och 10 §§, om betalningsplan i 16 §, om ångerrätt i 21–25 §§ eller om uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid i 37 §. För en bostadskredit där kreditfordran ska betalas först i samband med att den egendom som utgör säkerhet överläts med anledning av att låntagaren uppnår en viss ålder eller på grund av låntagarens sviktande hälsa eller död gäller dock bestämmelserna om information i 8 § första stycket och i 10 §.

För en kredit som lämnas av ett kreditinstitut eller värdepappersbolag för finansiering av ett avtal med institutet eller bolaget om köp av finansiella instrument gäller inte bestämmelserna om information i 8–10 §§ och 14 § andra och tredje styckena eller om uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid i 37 §.

5 a §

Den information som näringsidkaren ska lämna enligt denna lag ska vara kostnadsfri för konsumenten.

6 §

Näringsidkaren ska i sitt förhållande till konsumenten iakttä god kreditgivningssed. Näringsidkaren ska därvid ta till vara konsumentens intressen med tillbörlig omsorg och ge de förklaringar som konsumenten behöver.

I fråga om en bostadskredit ska förklaringarna omfatta andra tjänster som erbjuds tillsammans med krediten.

Allmän information om bostadskrediter

6 a §

Näringsidkaren ska tillhandahålla allmän information om bostadskrediter som näringsidkaren erbjuder konsumenterna. Sådan information behöver inte tillhandahållas av en kreditförmedlare som inte uppträder som ombud för en kreditgivare.

Informationen ska innehålla uppgifter om

- 1. näringsidkarens namn, organisationsnummer och adress,*
- 2. de ändamål som krediten får användas för,*
- 3. säkerheter som kan komma att krävas för ingående av kreditavtalet,*
- 4. kreditavtalets löptid,*
- 5. vilket slags kreditränta som kan erbjudas, bland annat huruvida räntan är rörlig eller bunden och vilka räntebindningstider som erbjuds, och en kort beskrivning av vad som kännetecknar olika räntor och vad de innebär för konsumenten,*
- 6. vilken valuta som bostadskrediten kan erbjudas i och, i förekommande fall, en förklaring av vad det innebär för konsumenten att ta en bostadskredit i utländsk valuta,*
- 7. kreditbeloppet, kreditkostnaden, kreditfordran och den effektiva räntan genom att använda representativa exempel,*
- 8. eventuella andra kostnader som ska betalas i samband med ett kreditavtal,*
- 9. olika alternativ för återbetalning av krediten med angivande av amorteringarnas antal, regelbundenhet och belopp och, i förekommande fall, att iakttagande av kreditvillkoren inte garanterar att hela kreditbeloppet är återbetalt vid kredittidens slut,*

10. villkoren för återbetalning i förtid,

11. vilka krav på värdering av en säkerhet som ställs, vem som är ansvarig för att värderingen utförs och huruvida kostnader för värderingen kommer att uppstå för konsumenten,

12. konsekvenserna av att kreditavtalet inte följs,

13. huruvida det krävs att konsumenten öppnar ett konto eller ansluter sig till en tjänst som möjliggör betalning av amorteringar och kostnader, och

14. huruvida konsumenten förutsätts köpa andra tjänster för att kunna få krediten på de marknadsförda villkoren och, i så fall, om dessa även kan köpas av någon annan.

Informationen ska finnas tillgänglig i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten eller i någon annan elektronisk form.

7 §

Näringsidkaren ska vid marknadsföring av kreditavtal, med angivande av ett representativt exempel, lämna information om den effektiva räntan för krediten.

Om någon annan räntesats eller sifferuppgift än den effektiva räntan anges i marknadsföringen, ska näringsidkaren dessutom, med angivande av ett representativt exempel, lämna information om

1. krediträntan, med angivande av om den är bunden eller rörlig,
2. avgifter och andra kostnader som utgör en del av kreditkostnaden,
3. kreditbeloppet,
4. kreditavtalets löptid,
5. det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten och storleken på avbetalningar, och
5. det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten och antalet avbetalningar och storleken på dessa, och
6. kontantpriset och den kontantinsats som krävs vid kreditköp.

Om konsumenten är skyldig att ingå ett avtal om en kompletterande tjänst till kreditavtalet, och kostnaderna för tjänsten inte kan fastställas i förväg, ska skyldigheten anges i marknadsföringen i anslutning till informationen om den effektiva räntan.

Informationen ska lämnas på ett klart, kortfattat och framträdande sätt. Den effektiva räntan ska anges

i marknadsföringen på ett minst lika framträdande sätt som andra förekommande räntesatser.

7 a §

I fråga om en bostadskredit ska näringsidkaren i de fall som avses i 7 § andra stycket även lämna information om

1. näringsidkarens namn, organisationsnummer och adress,

2. huruvida kreditavtalet förutsätter att krediten ska vara förenad med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller vara förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet, och

3. i förekommande fall, att valutakursförändringar kan komma att påverka de belopp som ska betalas av konsumenten.

Informationen ska lämnas på ett klart, kortfattat och framträdande sätt.

8 §³

Näringsidkaren ska i rimlig tid innan ett kreditavtal ingås ge konsumenten information om

Näringsidkaren ska i rimlig tid innan ett kreditavtal ingås, *i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten*, ge konsumenten information om

1. vilket slags kredit det rör sig om,
2. kreditgivarens och kreditförmedlarens namn, organisationsnummer och adress,
3. kreditbeloppet och villkoren för utnyttjandet av krediten,
4. kreditavtalets löptid,
5. varan eller tjänsten och dess kontantpris vid kreditköp,
6. krediträntan, villkoren för krediträntan med angivande av referensindex eller referensräntor samt tidpunkter, förfaranden och andra villkor för ändring av krediträntan,
7. den effektiva räntan, med angivande av ett representativt exempel, och det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten,
8. avbetalningarnas storlek, antal och förfallotidpunkter samt den ordning enligt vilken betalningarna ska fördelas på krediter med olika

³ Ändringen innebär bl.a. att fjärde stycket tas bort.

kreditrånor; om en betalning inte avräknas utan sparas eller investeras för konsumentens räkning, ska det anges,

9. avgifter med anledning av kreditavtalet och villkoren för ändring av avgifterna,

10. notariatsavgifter,

11. skyldighet att ingå ett avtal om en kompletterande tjänst till kreditavtalet,

12. dröjsmålsräntan och villkoren för ändring av den samt avgifter som ska betalas när avtalsförpliktelser inte fullgörs,

13. påföljder vid dröjsmål med betalning,

14. begärda säkerheter,

15. förekomst eller avsaknad av ångerrätt,

16. konsumentens rätt till förtidsbetalning samt kreditgivarens rätt till ränteskillnadsersättning och hur denna ersättning ska beräknas,

17. konsumentens rätt att få information om att en kredit inte beviljats,

18. konsumentens rätt att få ett utkast till ett kreditavtal, och

19. den tid under vilken erbjudandet gäller.

Informationen ska ges i formuläret "Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation". *Formuläret ska tillhandahållas konsumenten i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten.* Om avtalet på konsumentens begäran ska ingås genom ett medel för distanskommunikation som inte tillåter att informationen ges i *sådan form före avtalsslutet*, ska näringsidkaren ge konsumenten informationen i denna form snarast efter det att avtalet har ingåtts. Informationen i formuläret ska begränsas till det som anges i första stycket.

Informationen ska ges i formuläret "Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation". Om avtalet på konsumentens begäran ska ingås genom ett medel för distanskommunikation som inte tillåter att informationen *före avtalsslutet* ges i *en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten*, ska näringsidkaren ge konsumenten informationen i denna form snarast efter det att avtalet har ingåtts. Informationen i formuläret ska begränsas till det som anges i första stycket.

Om konsumenten begär det, ska näringsidkaren utan kostnad ge honom eller henne ett utkast till ett kreditavtal.

Om det är fråga om kredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet, behöver näringsidkaren bara ge den information som anges i 7 § första stycket och andra stycket 1–4. Informationen ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten.

9 a §

I fråga om en bostadskredit ska näringsidkaren ge konsumenten information i enlighet med det standardiserade EU-faktabladet, som ska tillhandahållas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten. Faktabladet ska överlämnas utan onödigt dröjsmål efter det att konsumenten lämnat uppgifter om sina önskemål och behov samt de uppgifter som behövs för en kreditprövning. Överlämnandet ska vidare ske i rimlig tid innan ett kreditavtal ingås.

Om faktabladet har lämnats före ett bindande erbjudande enligt 13 a § och villkoren i erbjudandet skiljer sig från uppgifterna i faktabladet, ska ett nytt faktablad lämnas tillsammans med erbjudandet.

Första och andra styckena gäller dock inte för en bostadskredit där kreditfordran ska betalas först i samband med att den egendom som utgör säkerhet överläts med anledning av att låntagaren uppnår en viss ålder eller på grund av låntagarens sviktande hälsa eller död.

10 a §

Vid telefonförsäljning av en bostadskredit gäller att den beskrivning av den finansiella tjänstens huvudsakliga egenskaper som ska ges enligt 3 kap. 4 § första stycket lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler åtminstone ska innehålla de uppgifter som avses i det i 9 a § angivna standardiserade EU-faktabladets del A, avsnitten 3–6.

Första stycket gäller dock inte för en bostadskredit där kreditfordran ska betalas först i samband med att den egendom som utgör säkerhet överläts med anledning av att låntagaren uppnår en

viss ålder eller på grund av låntagarens sviktande hälsa eller död.

11 §

Om information som anges i 7–10 §§ inte lämnas, ska marknadsföringslagen (2008:486) tillämpas med undantag av bestämmelserna i 29–36 §§ om marknadsstörmingsavgift. Sådan information ska anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket den lagen.

Om information som anges i 6 a–10 a §§ inte lämnas, ska marknadsföringslagen (2008:486) tillämpas med undantag av bestämmelserna i 29–36 §§ om marknadsstörmingsavgift. Sådan information ska anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket den lagen.

12 a §

Om kreditprövningen avser en bostadskredit, ska näringsidkaren på ett lämpligt sätt kontrollera de uppgifter som är nödvändiga för att bedöma konsumentens ekonomiska förutsättningar att fullgöra åtagandet enligt kreditavtalet. Konsumenten ska på ett klart och begripligt sätt informeras om vilka handlingar och uppgifter i övrigt som konsumenten behöver lämna för kreditprövningen och om att brister i detta avseende kan leda till att bostadskrediten inte beviljas.

Om kreditprövningen innebär att uppgifter kommer att inhämtas från en extern databas, ska konsumenten upplysas om detta.

Kreditprövningen får inte till övervägande del grunda sig på att den avsedda säkerhetens värde överstiger kreditbeloppet eller att säkerheten antas komma att stiga i värde. Detta gäller inte för en bostadskredit där kreditfordran ska betalas först i samband med att den egendom som utgör säkerhet överläts med anledning av att låntagaren uppnår en viss ålder eller på grund av låntagarens sviktande hälsa eller död.

13 §

Beviljas inte krediten, ska näringsidkaren underrätta konsumenten om orsaken till det. Beror

Beviljas inte krediten, ska näringsidkaren *snarast* underrätta konsumenten om orsaken till det.

det på uppgifter som härrör från en extern databas, ska konsumenten *snarast och utan kostnad* underrättas om uppgifterna och vilken databas som använts.

Beror det på uppgifter som härrör från en extern databas, ska konsumenten underrättas om uppgifterna och vilken databas som använts. *Om ett beslut att inte bevilja en bostadskredit helt grundar sig på en automatisk behandling av uppgifter, ska konsumenten upplysas om detta.*

Erbjudande om bostadskrediter

13 a §

En näringsidkare som vill ingå ett avtal om en bostadskredit med en konsument ska lämna konsumenten ett bindande erbjudande i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten. Erbjudandet ska innehålla samtliga kreditvillkor.

Näringsidkaren får inte i erbjudandet ge konsumenten en kortare betänketid än sju dagar för att överväga erbjudandet.

13 b §

I fråga om en bostadskredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet ska näringsidkaren förklara vilka faktorer som har påverkat den erbjudna räntan. Förklaringen ska ges till konsumenten tillsammans med och i samma form som ett erbjudande enligt 13 a §.

Förklaringen ska innehålla information om

- 1. den genomsnittliga räntan för motsvarande bostadskrediter som allmänheten erbjuds och som kreditgivaren avtalat om under de närmast föregående tolv månaderna med samma räntebindningstid som den konsumenten erbjuds, redovisad per månad,*

- 2. kreditgivarens finansierings-*

kostnad för motsvarande bostadskrediter med samma räntebindningstid som den som konsumenten erbjuds, och

3. vilka faktorer hänförliga till konsumenten, krediten och säkerheten som näringsidkaren har tagit hänsyn till vid bestämmandet av räntan.

Om konsumenten begär att få en förklaring under avtalets löptid, ska kreditgivaren snarast ge konsumenten en sådan.

13 c §

En näringsidkare får inte ställa upp som villkor för att bevilja en bostadskredit att konsumenten också köper andra finansiella produkter eller tjänster. Näringsidkaren får dock ställa upp som villkor att konsumenten öppnar ett konto eller ansluter sig till en annan tjänst som möjliggör betalningar av krediten.

En näringsidkare som tillsammans med en bostadskredit erbjuder andra finansiella produkter eller tjänster än ett konto eller en annan tjänst som möjliggör betalningar av krediten, utan att det utgör ett villkor för att bevilja krediten, ska förklara för konsumenten vilken ränta som tillämpas om bara ett bostadskreditavtal ingås. Näringsidkaren ska också förklara vilka avgifter och andra kostnader som var och en av de andra produkterna eller tjänsterna medför samt om avtal om dessa kan ingås separat. Förklaringarna ska ges till konsumenten tillsammans med och i samma form som ett erbjudande enligt 13 a §.

Om konsumenten begär att få förklaringar under kreditavtalets löptid, ska kreditgivaren snarast ge konsumenten sådana.

13 d §

Näringsidkaren ska senast när ett erbjudande enligt 13 a § lämnas föra en diskussion med konsumenten om amortering och lägga fram ett förslag till en individuellt anpassad amorteringsplan som ligger i konsumentens långsiktiga intresse. Amorteringsplanen ska tillhandahållas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten.

Konsumenten har under kreditavtalets löptid rätt till ett nytt förslag till amorteringsplan, om hans eller hennes förhållanden har ändrats på ett sätt som har betydelse för amorteringsvillkoren eller om det annars finns skäl för det.

17 §

Räntesatsen får ändras endast om det har avtalats.

Räntesatsen får ändras till konsumentens nackdel endast i den utsträckning som det motiveras av kreditpolitiska beslut, ökade upplåningskostnader för kreditgivaren eller andra kostnadsökningar som kreditgivaren inte skäligen kunde förutse när avtalet ingicks. Vid kredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet med en sammanlagd löptid om minst 30 år och med en ränta som är bunden under viss del av avtalstiden, minst tre månader, har dock kreditgivaren, om det finns förbehåll om det i avtalet, rätt att vid utgången av en sådan del av avtalstiden ändra räntan så att den motsvarar den ränta som kreditgivaren vid den tidpunkten allmänt tillämpar för nya krediter av motsvarande slag.

Utan hinder av andra stycket får räntesatsen ändras på visst sätt i

Räntesatsen får ändras till konsumentens nackdel endast i den utsträckning som det motiveras av kreditpolitiska beslut, ökade upplåningskostnader för kreditgivaren eller andra kostnadsökningar som kreditgivaren inte skäligen kunde förutse när avtalet ingicks. Vid en bostadskredit med en sammanlagd löptid om minst tio år och med en ränta som är bunden under viss del av avtalstiden, minst tre månader, har dock kreditgivaren, om det finns förbehåll om det i avtalet, rätt att vid utgången av en sådan del av avtalstiden ändra räntan så att den motsvarar den ränta som kreditgivaren vid den tidpunkten allmänt tillämpar för nya krediter av motsvarande slag.

Trots andra stycket får räntesatsen ändras på visst sätt i anslut-

anslutning till ändringar i en referensränta som kreditgivaren inte har något betydande inflytande över. Ett avtalsvillkor om detta får förenas med ett undantag om att räntesatser under särskilda förutsättningar ska ändras mer eller mindre än som följer av anknytningen till referensräntan. Undantaget ska bestämmas så att det inte blir mindre förmånligt för konsumenten än för kreditgivaren. Det ska uppfylla kraven i andra stycket.

ning till ändringar i en referensränta som kreditgivaren inte har något betydande inflytande över. *En sådan referensränta ska vara tydlig och tillgänglig för konsumenten.* Ett avtalsvillkor om detta får förenas med ett undantag om att räntesatser under särskilda förutsättningar ska ändras mer eller mindre än som följer av anknytningen till referensräntan. Undantaget ska bestämmas så att det inte blir mindre förmånligt för konsumenten än för kreditgivaren. Det ska uppfylla kraven i andra stycket.

Kreditgivaren är skyldig att tillämpa ett avtalsvillkor om ränteändringar på samma sätt till konsumentens förmån som till hans eller hennes nackdel.

19 §

Kreditgivaren ska underrätta konsumenten om en ränteändring innan den börjar gälla. Underrättelsen ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten. I fråga om *kredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet*, får kreditgivaren i stället underrätta konsumenten om en ränteändring genom annonsering i dagspress. Sker underrättelsen genom annonsering, ska konsumenten underrättas personligen senast i samband med nästa avisering eller kontoutdrag.

Beror en ränteändring enbart på en ändring i en referensränta som kreditgivaren inte har något bestämmande inflytande över, får konsumenten i stället underrättas periodvis, under förutsättning att parterna har avtalat om det och den nya referensräntan har offentliggjorts och är tillgänglig hos kreditgivaren.

Kreditgivaren ska underrätta konsumenten om en ränteändring innan den börjar gälla. Underrättelsen, *som ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten, ska innehålla en upplysning om hur konsumentens betalningar med anledning av krediten påverkas av ränteändringen.* I fråga om *en bostadskredit* får kreditgivaren i stället underrätta konsumenten om en ränteändring genom annonsering i dagspress. Sker underrättelsen genom annonsering, ska konsumenten underrättas personligen senast i samband med nästa avisering eller kontoutdrag.

Beror en ränteändring enbart på en ändring i en referensränta som kreditgivaren inte har något bestämmande inflytande över, får konsumenten i stället underrättas periodvis, under förutsättning att parterna har avtalat om det och den nya referensräntan har offentliggjorts och är tillgänglig hos kreditgivaren. *I fråga om en bostadskredit ska konsumenten också*

underrättas personligen om den nya referensräntan senast i samband med nästa avisering eller kontoutdrag.

Bostadskrediter i utländsk valuta

20 a §

En kreditgivare som beviljar en bostadskredit i utländsk valuta ska, om det finns risk för att valutakursförändringar försämrar konsumentens förmåga att betala kreditfordran, tillhandahålla konsumenten ett arrangemang som begränsar risken.

20 b §

Kreditgivaren ska varna en konsument som har beviljats en bostadskredit i utländsk valuta när beloppet som den återstående krediten eller de regelbundna amorteringarna uppgår till, på grund av valutakursförändringar tar 20 procent mer i anspråk av konsumentens betalningsutrymme än vad beloppet hade gjort när kreditavtalet ingicks. Varningar ska lämnas regelbundet under den tid de angivna förhållandena består.

Varningarna ska tillhandahållas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten och ska, i förekommande fall, upplysa konsumenten om arrangemanget enligt 20 a §.

20 c §

Dokumentationen av ett kreditavtal avseende en bostadskredit i utländsk valuta ska innehålla uppgifter om hur konsumenten skyddas mot valutakursförändringar som har inverkan på konsumentens betalningsförmåga.

32 §

Konsumenten har rätt att betala sin skuld till kreditgivaren före den avtalade förfallotiden. Om skulden betalas i förtid, har kreditgivaren rätt till ersättning i den omfattning som anges i 36 §.

Kreditgivaren ska på begäran snarast ge konsumenten information om vad en betalning av skulden i förtid innebär. Om en sådan betalning medför kostnader för konsumenten, ska informationen innehålla en uppskattning av kostnaderna och en förklaring av de antaganden som uppskattningen bygger på. Informationen ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten.

33 §⁴

Kreditgivaren har rätt att få betalning i förtid endast om det har gjorts förbehåll om detta i avtalet och

1. konsumenten sedan mer än en månad är i dröjsmål med betalning av ett belopp som överstiger tio procent av kreditfordran,

2. konsumenten sedan mer än en månad är i dröjsmål med betalning av ett belopp som överstiger fem procent av kreditfordran och dröjsmålet avser två eller flera poster som förfallit vid olika tidpunkter,

3. konsumenten på något annat sätt är i väsentligt dröjsmål med betalning,

4. säkerhet som ställts för krediten har avsevärt försämrats, eller

5. det står klart att konsumenten genom att avvika, skaffa undan egendom eller förfara på något annat sätt undandrar sig att betala sin skuld.

Om säkerhet som ställts för krediten utgörs av förbehåll om återtaganderätt, har kreditgivaren rätt till betalning i förtid på grund av försämrad säkerhet endast om konsumenten uppsåtligt eller genom grov vårdslöshet har orsakat att säkerheten avsevärt försämrats.

Om en kredit är förenad med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet, har kreditgivaren rätt till betalning i förtid på grund av försämrad säkerhet endast om säkerheten har avsevärt försämrats till följd av någon annan orsak än en allmän prisnedgång på den relevanta marknaden.

Kreditgivaren har rätt till betalning av en bostadskredit i förtid på grund av försämrad säkerhet endast om säkerheten har avsevärt försämrats till följd av någon annan orsak än en allmän prisnedgång på den relevanta marknaden.

⁴ Senaste lydelse 2014:201.

I fråga om *kredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomt-rätt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet och räntan för krediten är bunden för hela eller en del av avtalstiden, dock minst tre månader*, har kreditgivaren trots första–tredje styckena rätt att få betalning i förtid på den dag då den tid för vilken räntan är bunden löper ut. Detta gäller dock endast om det har gjorts förbehåll om det i avtalet och det finns synnerliga skäl.

I fråga om *en bostadskredit som har bunden ränta för hela eller en del av avtalstiden, dock minst tre månader*, har kreditgivaren trots första–tredje styckena rätt att få betalning i förtid på den dag då den tid för vilken räntan är bunden löper ut. Detta gäller dock endast om det har gjorts förbehåll om det i avtalet och det finns synnerliga skäl.

36 §⁵

Vid förtidsbetalning enligt 32–35 §§ ska konsumenten betala ränta och andra kostnader för krediten för tiden fram till förtidsbetalningen men inte för tiden därefter. När kreditgivarens fordran beräknas ska de grunder som står i överensstämmelse med god kreditgivningssed tillämpas.

Kreditgivaren får inte tillgodoräkna sig någon ersättning för att skulden betalas i förtid. Om krediträntan är bunden när förtidsbetalningen sker, har kreditgivaren dock rätt att ta ut ränteskillnadsersättning av kredittagaren för den tid som återstår, om förbehåll har gjorts om detta och i den utsträckning som det överensstämmer med god kreditgivningssed.

Ränteskillnadsersättningen får

1. för *kredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomt-rätt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet* högst motsvara skillnaden mellan räntan på krediten och den ränta som vid betalningstillfället i allmänhet gäller för bostadsobligationer med en löptid som motsvarar återstående räntebindningstid ökad med en procentenhet, och

2. för *annan kredit* högst motsvara en procent av det förtidsbetalade beloppet eller, om det vid tidpunkten för förtidsbetalningen är kortare tid än ett år kvar av

1. för *en bostadskredit* högst motsvara skillnaden mellan räntan på krediten och den ränta som vid betalningstillfället i allmänhet gäller för bostadsobligationer med en löptid som motsvarar återstående räntebindningstid, ökad med en procentenhet, och

2. för *en annan kredit* högst motsvara en procent av det förtidsbetalade beloppet eller, om det vid tidpunkten för förtidsbetalningen är kortare tid än ett år kvar av

⁵ Senaste lydelse 2014:201.

kreditavtalets löptid, en halv procent av det förtidsbetalade beloppet. Ersättningen får dock inte vara större än det belopp som konsumenten skulle ha betalat i ränta under den återstående löptiden enligt kreditavtalet.

Ränteskillnadsersättning får inte tas ut för den del av räntan som motsvaras av en kreditgarantiavgift, när statlig kreditgaranti har lämnats och avgift tas ut för garantin. Ersättning får inte heller tas ut vid en betalning av en kontokredit eller vid en betalning från en försäkring som garanterar återbetalning av krediten.

Om kreditgivaren utnyttjar en rätt att återta varan enligt 38 §, tillämpas 40 och 41 §§ vid den uppgörelse som då ska ske mellan parterna.

kreditavtalets löptid, en halv procent av det förtidsbetalade beloppet. Ersättningen får dock inte vara större än det belopp som konsumenten skulle ha betalat i ränta under den återstående löptiden enligt kreditavtalet.

49 §

En kreditförmedlare av bostadskrediter ska i rimlig tid innan kreditförmedling inleds, i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten, informera konsumenten om

1. kreditförmedlarens namn, organisationsnummer och adress,

2. det register där kreditförmedlaren är upptagen som kreditförmedlare och hur detta kan kontrolleras,

3. i tillämpliga fall, att kreditförmedlaren förmedlar kreditavtal uteslutande från en eller vissa kreditgivare och vilka dessa är,

4. huruvida kreditförmedlaren kan erbjuda rådgivning,

5. möjligheterna att framställa klagomål mot kreditförmedlaren eller få en tvist prövad utanför domstol,

6. de avgifter som konsumenten ska betala till kreditförmedlaren för dennes tjänster eller, om avgifterna inte kan fastställas i förväg, metoden för att beräkna avgifterna, och

7. den ersättning som kreditförmedlaren får för förmedlingen från någon annan än konsumenten.

Om ersättningen enligt första stycket 7 inte går att fastställa till beloppet när informationen läm-

nas, ska kreditförmedlaren informera konsumenten om att ersättningsbeloppet kommer att anges i det standardiserade EU-fakta-bladet. Om ersättningen skiljer sig åt beroende på vilken kreditgivare som konsumenten ingår ett kreditavtal med, ska kreditförmedlaren dessutom informera konsumenten om detta och, om konsumenten begär det, på vilket sätt ersättningen skiljer sig åt. Om kreditförmedlaren får ersättning från konsumenten för samma förmedling, ska kreditförmedlaren även informera konsumenten om huruvida den ersättning som någon annan än konsumenten betalar kommer att räknas av mot den ersättning som konsumenten betalar.

Det som sägs i 48 § tredje stycket om tillämpning av marknadsföringslagen (2008:486) gäller även information enligt förevärande paragraf.

50 §

En kreditförmedlare av bostadskrediter ska till kreditgivaren vidarebefordra de uppgifter som konsumenten har lämnat om förhållanden som är av betydelse för kreditprövningen.

Rådgivning om bostadskrediter

51 §

Konsumenten ska upplysas om huruvida näringsidkaren erbjuder rådgivning om bostadskrediter. En sådan upplysning ska lämnas senast när näringsidkaren inhämtat upplysningar om konsumentens ekonomiska och personliga förhållanden samt konsumentens önskemål och särskilda krav.

52 §

Om näringsidkaren erbjuder en konsument rådgivning om bostadskrediter, ska konsumenten få infor-

mation om

1. vilket produktsortiment som rådgivningen utgår från,

2. hur stor avgift konsumenten ska betala för rådgivningen, eller, om beloppet inte kan fastställas, metoden för att beräkna avgiften, och

3. huruvida rådgivningen är oberoende.

Informationen ska ges i rimlig tid innan ett avtal om rådgivning ingås eller, om ett sådant avtal inte ska ingås, innan några råd lämnas. Informationen ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten.

53 §

Det som sägs i 48 § tredje stycket om tillämpning av marknadsföringslagen (2008:486) gäller även information enligt 51 och 52 §§.

54 §

Näringsidkaren ska i fråga om rådgivning om bostadskrediter dokumentera vilka råd som har getts till konsumenten och vad som i övrigt förekommit vid rådgivningstillfället. Dokumentationen ska lämnas till konsumenten i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten.

54 §

Konsumentverkets beslut enligt 50 § andra stycket, 51 och 52 §§ får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut av Konsumentverket enligt 50 § får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

60 §⁶

Konsumentverkets beslut enligt 56 § andra stycket, 57 och 58 §§ får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut av Konsumentverket enligt 56 § får inte överklagas.

⁶ Senaste lydelse av tidigare 54 § 2014:83.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.
 2. För kreditavtal som har ingåtts före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser, om inte annat följer av 3–5.
 3. Bestämmelsen i 13 d § andra stycket tillämpas även på kreditavtal som har ingåtts före ikraftträdandet.
 4. Bestämmelsen i 13 b § tredje stycket tillämpas även på kreditavtal som har ingåtts före ikraftträdandet, om informationen finns tillgänglig hos näringsidkaren för konsumenter som ingår motsvarande bostadskreditavtal efter ikraftträdandet.
 5. Bestämmelsen i 13 c § tredje stycket tillämpas även på kreditavtal som har ingåtts före ikraftträdandet, om konsumenten under kreditavtalets löptid ska ta ställning till ett erbjudande om en finansiell produkt eller tjänst som påverkar räntan.

9 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter

Härigenom föreskrivs att 5 och 22 §§ lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Tillstånd enligt denna lag behövs inte för

1. företag som har tillstånd enligt
 - a) lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
 - b) lagen (2010:751) om betal- b) lagen (2010:751) om betal-
tjänster, *eller* tjänster,
 - c) lagen (2011:755) om elek- c) lagen (2011:755) om elek-
troniska pengar, troniska pengar, *eller*
 d) *lagen (2016:000) om verk-*
 samhet med bostadskrediter,
2. företag som avses i 2 kap. 3 § första stycket 2–7 lagen om bank- och finansieringsrörelse,
3. statliga och kommunala myndigheter, eller
4. juridiska personer som driver verksamhet med konsumentkrediter i mindre omfattning utan vinstsyfte.

Undantagen enligt första stycket gäller även för motsvarande utländska företag och utländska statliga, kommunala och andra offentliga myndigheter.

22 §¹

Finansinspektionen ska återkalla tillståndet för ett företag som driver verksamhet enligt denna lag, om företaget

1. har fått tillståndet genom att lämna oriktiga uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt,
2. inte inom ett år från det tillstånd beviljades har börjat driva sådan verksamhet som tillståndet avser,
3. under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit sådan verksamhet som tillståndet avser,
4. har förklarat sig avstå från tillståndet,
5. har överlätit hela sin verksamhet, eller
6. har försatts i konkurs eller om beslut har fattats om att företaget ska gå i tvångslikvidation.

I fall som avses i första stycket 1–3 får i stället varning meddelas, om det är tillräckligt.

Om Konsumentverket har fattat beslut enligt 51 § konsumentkreditlagen (2010:1846) om att förbjuda ett företag att lämna

Om Konsumentverket har fattat beslut enligt 57 § konsumentkreditlagen (2010:1846) om att förbjuda ett företag att lämna

¹ Senaste lydelse 2016:426.

krediter och beslutet har fått laga kraft, får Finansinspektionen återkalla tillståndet för företaget.

krediter och beslutet har fått laga kraft, får Finansinspektionen återkalla tillståndet för företaget.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

BILAGA 3

Reservanternas lagförslag

Ändring i regeringens förslag till lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846)

*Regeringens förslag**Reservanternas förslag*

13 b §

I fråga om en bostadskredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet ska näringsidkaren förklara vilka faktorer som har påverkat den erbjudna räntan. Förklaringen ska ges till konsumenten tillsammans med och i samma form som ett erbjudande enligt 13 a §.

Förklaringen ska innehålla information om

1. den genomsnittliga räntan för motsvarande bostadskrediter som allmänheten erbjuds och som kreditgivaren avtalat om under de närmast föregående tolv månaderna med samma räntebindningstid som den konsumenten erbjuds, redovisad per månad,

2. kreditgivarens finansieringskostnad för motsvarande bostadskrediter med samma räntebindningstid som den som konsumenten erbjuds, och

3. vilka faktorer hänförliga till konsumenten, krediten och säkerheten som näringsidkaren har tagit hänsyn till vid bestämmandet av räntan.

Om konsumenten begär att få en förklaring under avtalets löptid, ska kreditgivaren snarast ge konsumenten en sådan.

Förklaringen ska innehålla information om

1. den genomsnittliga räntan för motsvarande bostadskrediter som allmänheten erbjuds och som kreditgivaren avtalat om under de närmast föregående tolv månaderna med samma räntebindningstid som den konsumenten erbjuds, redovisad per månad, och

2. vilka faktorer hänförliga till konsumenten, krediten och säkerheten som näringsidkaren har tagit hänsyn till vid bestämmandet av räntan.